

SLOVENSKI NAROD.

Izkaže vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
za vadne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1 „	7—	1 „	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Dr. F. Windischer:

Naša vnvanja trgovina.

Naša trgovina še vedno le prerada nagiba k trgovanju, kakor je bilo v navadi pod starim režimom proti Dunaju in Pešti. Navada je železna srjaka tudi v kupčiji. Drugi vzrok je nepoučenost in nepoznanje drugih kupčijskih potov. Izбира se raje že uglasjena pota, pri čemur igra tudi občevalni jezik svojo precejšnjo vlogo. Tudi prometne težave odločajo. Znatno vlogo igra neurejeno valutno vprašanje, vsled česar je pač najenostavnejše premikanje kron. Pri tem igrajo tudi nekolikovane krone osobito na meji še vedno veliko vlogo. V Mariboru se to že čuti, tam v kupčijem malem prometu daleko ni tiste občutljivosti za žig in pravilnost žiga nego na primer v Ljubljani. Za smer vnvanje kupčije odločajo tudi stare zveze, ki segajo daleč v davnino. Te zveze se skušajo oživljati in uglašljati tudi po raznih naših ljudeh, ki so se nastanili v Avstriji med vojno in po vojni. Raz zasebno stališče sodeč, to razumemo, umljivo nam je prizadevanje takih podjetij, ali za našo državno trgovinsko politiko in za naše celotno gospodarstvo, ni prava pot, če je težišče vnvanje kupčije Dunaj in Pešta. Za stare kupčijske zveze se zlasti tudi trudijo Avstrijci. Sedaj pač rabijo neogibno naša živila, brez njih ne bodo mogli prezimiti, pa naj jih antanta sicer še tako podpira. Italija, Francoska in Anglijska so same v skrbeh, Amerika ne more povsod, kakor bi rada, in je vendar od rok, tem bolj ker dela tonaža najresnejše težave. Zdi se nam, kakor bi se vodniki naše državne gospodarske politike ne zavedali dovolj, kakšno veliko moč ima naša Jugoslavija sedaj s svojimi živilnimi zalozami. Čez nekaj let, ko se vsepovsod dvigne agrarna produkcija, bo morda drugače. Danes pa smo v Evropi mogočen preskrbovalni faktor.

Da je treba stremeti za aktivno plačilno bilanco v trgovini z inozemstvom, je stari aksiom. Stojimo pa neomajno na stališču, da ni naša gospodarska korist, če to aktivnost dosežemo s tem, da vržemo v Avstrijo naše sedaj tako cenjeno agrarno blago za to, da bomo pač njeni upniki, ali za ceno, da bo naša terjatev v rdeče žigosanih kronah. Tega novca se vse brani na inozemskih tržiščih in mi jih imamo sami dovolj. To za nas ni argument, da našim ljudem, ki prihajajo preko Špišja in nimajo avstrijske krone, v tej hipni zadregi že v Špišju ali v Gradcu ali na Dunaju za menjanje kak menjalec vzame 2—5 odstotkov kot menjalnino. Godi se obratno prav tako, kajti žalibog je menjanje denarja postala nečista kupčija. Država bi morala pri nas in drugod brez usmiljenja zatreči zakotno kupčevanje z valutami.

Za zdravo valuto ne smatramo niti dunajskih kron, ki so sedaj padle v Curihu pod 10, in ne mark, ki so v Cu-

rihu pod 20. Izvestni trgovci nas obletavajo iz Avstrije tako, da v vagonih že skoro ni mesta. Kjer mož ne bi zadostal, pride lepota. Res se ne moremo zapreti proti Avstriji in Nemčiji. Tega tudi mi nečemo. So mnogo vrste blaga, ki jih bomo še dolgo, morda tudi vedno nabavljali pri Nemcih, ali da bi jim zapisali dušo in blago, proti temu se mora skrb za našo gospodarsko blagostanje upreti. Nazadnje bi prišlo zopet tako daleč, da bi na Dunaju dobili v roko sploh veliko vnvanjo kupčijo z našo robo ter da bi nam posredovali tudi internacionalen kredit. Kupovati in prodajati vedno tam, kjer nam najboljše kaže, to bodi naše vodilo. Preorijentirati se pa moramo, če nečemo gospodarskega suženjstva. Stara pot za vsako ceno forsirajo zlasti pretežitveni »trgovci«, novostriariji, ki so se vrgli v trgovino med vojno brez trgovske izvežbanosti, ne da bi bili vzrasli v trgovini. Ti nočejo drugega, kakor hitro nagrabiti si denarja, v normalnih razmerah vedo, da bodo nemogoči. Tem ni briga, da bi se trudili za nove trajne in dobre zveze, resna eksportna kupčija gre preko njih sil. V resni eksportni kupčiji treba solidnosti in do stojnosti, triki konjskih mešetarijev, kakor so jih nekateri poskusili z gnijlimi jajci v kupčiji, se ne obnašajo.

Dočim pri nas kakor na Hrvaškem še le preradi trgujejo proti severu, se srbska trgovina živo zanima za dosego kupčijskih zvez z zapadom. O vsem tem smo doslej premalo zvedeli in prepočasni. Iz trgovskega ministarstva prihaja k nam v Slovenio sploh premalo ali nič informacije. V kompenzacijski pogodbi z Avstrijo niti v trgovinskih zbornicah doslej še niso dobili uradnega obvestila. Srbska trgovina je resno na delu. Uspehi se kažejo. Anglija bo dovoljevala posebne kredite ob nabavljanju blaga, obstoja tam že privilegirana jugoslovanska agencija. Taka agencija obstoja tudi v Marcellu. Francija in Švica rabita živil — žita in prašičev — ter jih želita iz naše države dobivati. Našemu gospodarstvu bo vse to le v korist, za našo zmožno trgovino v Sloveniji pa nastaja najnujnejša potreba, da se začne intenzivneje zanimati za nove smeri v mednarodni kupčiji. Treba pa ji je tudi, da je v najtesnejši zvezi s srcem države, kajti vrela za trgovske informacije in tudi za kupčije z antantnimi in nevtralnimi državami je v Beogradu.

Ing. Giorgio Pevac:

Je li rekonstrukcija upravne sveta
južne železnice za državo SHS —
potrebna?

Neukrotjiva želja Nemcev po vladanju tudi po njihovem »krah« nam daje povod, da razmotrivamo to vprašanje. Njih taktika, s katero

so izvedli reorganizacijo glavnega ravnanstva, je uničila v nas še ono malo upanje, katero smo imeli do sedaj v nemško upravo. Čuteč našo dobrosrčnost in popustljivost so ustvarili v glavnem ravnanstvu nekako koterijo in zagotovili tako sebi in svojim židovskim »štreberjem« dobra in ugodna mesta. Nič ne opravičuje bolj njihovega šovinizma nego ta rešitev centralne uprave! Mar ni bilo to za nas vse, katerim je ležala samostojnost in neodvisnost naše uprave na srcu, veliko in neprimerno razočaranje?

In vendar se je znašel med nami brezimnik, kateri je pod št. 200 tega lista poskusil opravičiti na svoj način to centralno upravo dunajske gospode. V svoji beležki priobčuje, da se je reorganiziralo glavno ravnanstvo na podlagi dogovora in odobrenja Komisarijata Ministarstva Saborščaja. On ne dokaže sicer, da so omenjene oblasti izrečno i to odobrile, da zavisimo mi — kar se tiče finančne službe — od dunajske centralne. On samo razlaga, da so se morale nekatere agende radi skupnosti podjetja — in to baš finančno — odstopiti novoorganizirani upravi na Dunaju. Jasno vidimo, da so imeli Nemci svoje geslo pred očmi »Denar sveta vladar«, ko so se spustili z nami v dogovor. Oni so videli popolnoma jasno »kje leži zajec«, pa so nam vse drugo odstopili, samo finance so obdržali v svojih rokah. To cediranje Nemcem z naše strani znači slabo spoznavanje ekonomskih problemov in gospodarske politike naše države, o katerih mora voditi račune uprava železnice. Mar ne zavise tudi izdatki o ureditvah in pospeševanju prometa ter i personalni izdatki od financ? Samostojnost naše uprave v prometnih in personalnih zadevah nima na ta način za nas nobene važnosti. Nemci so nas tu premagali. V njihovih rokah je ostala presodna uloga nad nami in našo upravo. Oni zamorejo — sklicuje se na slabo stanje financ — vsakikrat po svoji nacionalni samovolji zavleči oziroma zavreči naša dela in predloge. Kdo jih bode kontroliral?

Mar niso spregledali delegati — kateri so vodili dogovore v tej stvari — nemške taktike, ki ni hotela z reorganizacijo glavnega ravnanstva ničesar družega doseči nego edino — drugo inštanco za našo upravo?

Dosegli so s tem možnost, da morejo pretresavati naše predloge in dela, predno pridejo ista pred upravni svet. Mar ne predstavljata ta druga inštanca zavlačevanja naših del in mar ne bo imelo to zavlačevanje zlih

posledic za razvoj prometnih razmer na naših progah?

O tem, da — kar so ustvarili Nemci zase in za svoje židovske »štreberje«, ne odgovarja niti potrebi časa in težkih prilik, niti važni nalogi, katera čaka našo železnico, ni in ne more biti govora. — Nam je jasno kot beli dan, da je sprovedla dunajska gospoda to centralizacijo edino z namenom, da nas obdrži še nadalje pod svojim jarmom.

Ako so omenjene oblasti cedirale Nemcem zares to — kar jaz sumim — tedaj mi nismo neodvisni. Naša popolna samostojnost, katero išče Komisarijat Ministarstva Saborščaja z jedrnat besedo od nas in smatra našo upravo kot tako, ne obstoji potemtakem. Po vsebini one beležke se je ona modificirala. — To moramo izreči, da znamo, pri čem da smo.

V teh razmerah, v katerih se nahaja danes naša zemlja, kjer so še neurejeni vsi ekonomski odnosi v prometu in proizvodnji, pripada naši železnici največja in najvažnejša uloga. Mi ne moremo odstopiti te uloge režimu dunajske centralne, ker je režim te centralne skozi in skozi koruptiven. Mi moramo postaviti pri upravi naših železnic popolnoma nove pogoje. Ti pogoji morajo omogočiti naši državi, da obvlada na najhitrejši način vse te važne naloge, katere jo čakajo vsled ekonomskih problemov in gospodarske politike naše države. Te pogoje vidimo edino v rekonstrukciji upravnega sveta, a nikakor ne v reorganizaciji glavnega ravnanstva. Samo od odobrenja upravnega sveta zavisi, da-li naj se odklonijo prometni nedostaki in prometne neugodnosti v jačji ali neobhodno potrebni meri. Zaščita oblih interesov in naš ekonomski razvoj zahtevata, da se prepreči vsak poizkus, kateri bi vplival škodljivo na naše celotno gospodarsko življenje. Vsled tega razloga je potrebno, da se upravni svet rekonstruira in sicer v taki smeri, da dobi v njem i državljani kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev mesto in tehten glas. Skrbeti moramo in obstajati na tem, da se pokaže v njem naša pretenzija. Po našem sklepu bi moral imeti ta upravni svet z ozirom na dolžino prog, ki se nahajajo sedaj v okvirju naše države, največje število naših državljanov. Ti naši ljudje — po številu najjačji — bi dali celi konfiguraciji sedanjega upravnega sveta drugo smer in drug značaj, a obenem garancijo za dovoljen razvoj prometnih razmer na naših železnicah.

Važnost prog južne železnice za našo zemljo in vpliv upravnega sveta na celo delovanje in razvoj tega podjetja daje povod za globoko razmišljanje o tem vprašanju. Z njim se treba prav resno baviti.

Beseda o razpustu društva
„Deutsches Haus“ v Celju.

Društvo Deutsches Haus v Celju je vlada razpustila, ker je s prodajo hiše »Deutsches Haus« prekorajšilo svoj po statutih določen delokrog. Ne bi se povračal k imenu »Deutsches Haus v Celju«, pozabljeno je vse, kar je bilo, ne povračujemo kakor so nam nekdanji delili, zgodovina je sodila in obsodila, nas pa silj sobotna »Cillier Zeitung«, ki govori v uvodniku o razpustu imenovanega društva, da odgovorimo na par odstavkov. Društvo je bilo osnovano kot bojno društvo katexohen in zgradilo je z domačim in tujim denarjem ono čudno, naši zemlji in našemu narodu tujo, sovražno bojno trdnjavo kot simbol nemškega gospodstva za tedaj in za večne čase nad premaganim revnim, zaslužnim slovenskim narodcem. »Durch muss des Kieles Erz.« S tem geslom so se zbirali in polagali temeljni kamni tej hiši, ta mrojluben in gostoluben napis je nosila ta stavba na naših slovenskih tleh, in močje, ki so jo izgradili še povečini žive med nami, njih delo med nami pred vojsko in med vojsko je najlepše in najobjektivneje označeno s prej citiranim bojnim klicem.

Prišel je 1. novembra 1918, razpad in vseobči prevrat; nemško orožje, ki je hotelo zagospodariti nad vsem svetom, je odreklo, na mah se je sesula vsa velika svetovna nemška sila. Val prevrata je šel mirno mimo tega »svetišča« nemškega v Celju, hoteli smo tako, dasi smo se še živo spominjali kupov kamenja, s katerimi so nemški gospodariji v Celju razbijali in ne enkrat, naše domove in pobijali slovenske ljudi. Poteklo je mnogo mesecev, prišli so enkrat še težji dnevi, ko so škodoželjni nemški obrazi celjski že štelj ure, ko bodo zopet na svoj način gospodarili. Ni se zgodilo, in definitivno so morali opustiti ves up in revidirati svoje stališče na zunaj. Izšla je naredba deželne vlade, ki stavi pod nadzorstvo in sekvester podjetja in društva, kojih člani in solastniki niso jugoslovanski državljani. Tedaj so oni, ki so ustvarili »Deutsche Haus« v Celju imenom društva prodali hišo »Deutsches Haus« sebi kot zasebnikom za vsoto K 260.000. Na zunaj in napram vladj se je navajal kot vzrok te sijajne prodaje finančne težkoče društva, med članstvom, na obč-

LISTEK.

† Ignacij Borštnik.

Ko so včeraj zvonili ljubljanski zvonovi poldne, je priplaval angeli smrti naš slovensko zemljo. Poslan od usode in odgovoren samo usodi je prizadel novo rano izžetemu slovenskemu srcu, nenadomestno izgubo prebujenemu slovenskemu gledališču. Ko je poldne odzvonilo, se je vračal poslanec onstranstev, sabo pa je nesel blago dušo Ignacija Borštnika, da jo popelje v kraje, ki niso dostopni človeškemu umu. Ignacija Borštnika ne bo nikoli več med nami.

Težavne predvojne gledališke razmere mi niso dopustile, da bi ostal v domovini, ki jo je tako zelo ljubil. Toda z dušo je bil vedno pri nas. Za ves čas svojega dolgoletnega delovanja v Zagrebu je bil stalen gost Narodnega gledališča v Ljubljani. Slovenska zemlja je ostala cilj njegovih hrepenenj. Iz umetniško ne tako dovršenih, kot globoko občute-

nih pesmic, katere je priobčeval »Ilustrovan Teknik« odseva čista, otroška ljubezen do slovenske domovine, do slovenskih gora, do rojstne vasi... In sedaj, ko so vremena Kranjcem se zjasnila, se je z navdušenjem odzval povabilu Slovenskega gledališkega Konsorcija in ravnanstva konservatorija. Zlasti dramatične šole se je oklenil z vso vnamo. Videl je, da je pomanjkanje igralskega naraščaja najbolj bolna točka slovenskega gledališkega vprašanja in prav te točke se je lotil. Prišel je delati in imel je vero v uspeh. Za časa svoje kratke boleznij je nešteto krat tožil sorodnikom: »Pri gledališču bodo že malo potrpeti brez mene, ampak kaj bo z dramatično šolo, če bom dolgo časa bolan...« Ko se je pretekli teden počutil že zelo slabo in sem ga tolažil in spodbujal, mi je dejal v odgovor: »... ampak čez kakih šest mesecev boste videli... ko se jim bodo oči odpirale, ko bodo začeli razumevati, za kaj gre...« Tedaj sem videl, kako globoko mu je pri rasla k srcu vzgoja umetniškega naraščaja, kako ga je navdajala sama ta misel, sedaj vidim, kaj smo izgubili z njim, ki nas je tako nenadoma zapustil. Perspektive so se zopet

zmračile in slovenska drama gleda s tesnobnim srcem v bodočnost.

Kaj je prišel po dolgi letih ločitve res samo umret v domovino? V četrtek, 11. septembra je še igral »Očeta«. Za sceno sem govoril z njim. Počutil se je slabo. »Umr! vam bom,« je dejal »glejte kako vroča mi je glava!« Glava mu je bila vroča, kot razbeljeno železo. Prosil sem ga za božjo voljo, naj vendar ostane doma, dokler se ne pozdravi. On je zamahnil z roko in se nasmehnil: »Tega sem vajen. Nikoli nisem bil bolan, ker vsako bolezen forsiram. Odigram predstavo, pa sem dober...« Toda misel na smrt je stala cel večer kraj njega. Pravil mi je, da ga je neka dama v Zagrebu silno odgovarjala od preselitve v Ljubljano, češ, da bo v Ljubljani umrl. On da je malo pomislil, potem pa odgovoril: »Če že moram umreti, umrem raje v Ljubljani, kot v Zagrebu.« Po teh besedah se je zasmeljal, toda bil je žalosten. Inšolcipient je stopil k njemu in ga opozoril na nastop. Čez par minut je bil na sceni in igral Strindbergovega ritmojstra, kot ga pred njim ni igral še noben igralec na slovenskem jugu. In to je bilo pred dvanaestimi dnevi! In še pred enim tednom mi je dejal:

»Zdravniki pravijo, da bom moral ostati dva tedna v bolnišnici. Na to niti misliti ni. Čez en teden bom dober.« Takrat je bil prijetno razpoložen, ljubezen do življenja in do dela je pregnala temne slutnje. Ležal je pri odprtem oknu. Zunaj je sijalo solnce. In danes ga ni več med nami. In nikoli več ga ne bo med nami.

Rojen je bil Ig. Borštnik 1. 1858. v Cerkljah pri Kranju. V Ljubljani je dovršil nekaj razredov gimnazije in dva letnika učiteljskega. Potem se je posvetil gledališču, kjer je spočetka nastopal pod imenom Gorazd. Debitiral je 10. decembra 1892 v čitalnici v veseloligi »Svoje glave želi«. V onem času je smelo slovensko dramatično društvo igrati v starem deželnem gledališču le dvakrat na mesec. To gledališče je 17. februarja 1887. pogorelo in slovenska drama, ki se je smela od 1883. leta vendar malo bolj svobodno kretati po njem, je bila navezana zopet samo na čitalnico. Novo gledališče je bilo dozidano šele 1892. leta. Za otvoritveno predstavo je priredil Borštnik Iurčičovo tragedijo »Veronika Deseniška«. On sam je prednašal Funtkov prolog in igral vlogo plemiča Milana Vukašina. Od sodelujočih pri tej

slavnostni predstavi so umrli: Gečelj, Lovšin, Sršen, Sušteršič, Verovšek — in sedaj tudi Borštnik, duša tega velikega dneva v majni dobi! Od stare garde je ostal edini še — Danilo!

Borštnik je bil umetnik, ki svojih vlog ni memoriral, temveč živel. Igral je vse. V svoji prvi dobi je bil celo izvrsten komik, v narodnih igrah je rad pel. Njegov »Revček Andrejček« je nepozaben. Toda on je bil tudi prvi, ki je prinesel Ibsna na slovenski oder. To je bilo še v čitalnici. V njegovih rokah je oživela vsaka vloga. Starci, ki jih je vstvarjal v Zagrebu, slovijo kot pravi kabineti originali. Največji je bil v modernih, psihološko kompliciranih značajih. Zato je ljubil Strindberga in Ibsna. Verze je nerad govoril, v klasični drami ni deloval z veseljem. Umetniška resnicoljubnost in poštenost ga je varovala vse življenje pred patetičnostjo. V njegovi igri ni bilo nič izumetničenega. Vplival je neposredno in naravno in samo zategadelj tako silno, ker je bil resničen in velik umetnik. Njegov glas je bil prijeten in melodičen, njegov moški jok je porazil vsakogar s svojo pretresljivo istinitostjo.

nem zboru samem pa se je izvršila ta nenadna prodaja z namenom, da se obide in prepriča vladna naredba. In res je šlo, prodaja je zemljeknjižno izvedena, novi lastniki, ki so doprinesli to veliko nemško žrtev, da so kupili cel objekt za smešno nizko ceno K 260.000, so dali hiši celo novo ime: Hotel Union. To je kratka zgodovina nemške hiše v Celju od prevrata do dneva, ko je vladno društvo »Deutsche Haus« razpustilo.

»Cillier Zeitung« ogorčeno protestira, sklicuje se na pravico in enakopravnost vseh narodov. Če kršijo nemški listi radi razpusta društva tako silno, tega ne umejejo, saj imamo društveno pravo, nihče ne bo oviral Nemcev, da si osnujejo novo društvo, sestojče iz jugoslovanskih državljanov, če pa ta pesem ogorčenja in pravcolubja sega še nekam dalje, potem to bolj razumejo in čakamo nadaljnjih ukrepov vlade.

Novi lastniki poprej »nemške hiše« v Celju so zemljeknjižno sledeči nemški gospodje: trgovci: Jakowitsch Friedrich, Jarmer Fritz, Jarmer Wilhelm, Jellenz Johann, König Franz, Lakitsch August, Rakusch Willi, Stiger Gustav; tovarnar Westen Adolf, zdravnik dr. Negri Walter in zasebnik Negri Erich.

»Cillier Ztg.« vprašuje nadalje: »Sollen wir öffentlich bekanntgeben, was die Mitglieder und Freunde des Vereines denken und sagen?« Kaj mislijo, ne vemo, misli so proste, radi državi sovražnih misli se v Jugoslaviji po avstrijsko - nemškem receptu ljudi ne zapira in ne obesa, kar pa med seboj govorijo, imajo pa po novi praksi cenzure tudi pravico in možnost, da javno povedo. Vnaprej pa že povemo, da mora mnogo, mnogo, vode iz Savinje še poprej poteči v Savo, predno bomo mogli besede o resnici in pravici, izgovorjene iz ust celjskega Nemca, smatrati resno. Nočemo biti krivični, ne maramo tudi učiti celjskih Nemcev političke spreobrnjenja, toda pot, ki jo hodi »Cillier Ztg.«, odgovarja nemara stremljenju celjskih nemških vojnihih dobicakarjev milijonarjev, dali pa je v interesu onih mirnih nemških someščanov, ki hočejo z nami živeti in delati, o tem pa zelo dvomimo.

Politične vesti.

== Politični klub JDS v Ljubljani ima sestanek v četrtek, dne 25. septembra ob 8. zvečer v sobi Česke občine v Narodnem domu.

== Skupščina JDS u Varaždinu. U nedelju, dne 21. o. m. održana je u Varaždinu skupščina JDS, koja se pretvorila u pravi triumf. JDS, Seljaštvo iz okolinskih krajeva pokazalo je ogromno zanimanje za skupščino i za demokratski program. Hrvatsko Zagorje in progovorilo. Govornici su bili Milan Pribičević, Krizman, od Slovenaca progovorilo je narodu prof. Voglar.

== Kronski svet in drugo iz Beograda. Beograd, 23. septembra. Danes se je nadaljeval kronski svet, kateremu je predsedoval prostolonaslednik. Poročal je minister zunanjih poslov dr. Trumbić o jadranskem vprašanju. Kronsko posvetovanje tudi danes še ni končano in se bo nadaljevalo jutri. Popoldne je bila ponovna seja šefov strank, ki se bo nadaljevala jutri. Kar se tiče notranje krize, je situacija še vedno nejasna. Resno se namerava pristopiti rešitvi jutri. Eno je namreč gotovo, da kažejo razne politične skupine mnogo dobre volje, da preneha to nezno stanje. Jutri popoldne okoli 12. sprejme dr. Trumbić diplomatski zbor. Pašić je konfederal z radikalci o načinu rešitve krize. Veliko pozornost je izzvala činjenica, da je dr. Trumbić pristvoval včeraj seji Narodnega kluba in da se je na tej seji zelo dolgo mudil. Beogradski

Toda Borštinkin ni vstvarjal le kot igralec, temveč tudi kot pisatelj. Poleg že omenjenih lirskih pesmi je spisal tudi nekaj dramatičnih del. V tisku je izšla samo njegova narodna igra v treh dejanjih »Stari Ilija«. Izšla jo je založba »Talijs«. Premiera je bila 16. novembra 1889. Leto prej je predelal novelo dr. Ivana Tavčarja »Otok in struga« v dramo — štiridejansko, ki je bila 19. februarja 1888 prvič vprizorjena. 1886 so igrali njegov komični prizor »Ponesrečena glavna skušnja«, 1891 pa njegovo dramatično šalo v enem dejanju »Ni moj okus«.

Ekspanziven, kot vsak pravi umetnik, se je skušal uveljaviti na raznih poljih. Koliko bi še ustvaril, koliko bi še koristil, da ga ni smrt z neusmiljeno roko ustavila na poti, ki ji je začrtal. Prišel je, da položi temelj bodočemu slovenskemu gledališču. Kako veliko in jasno nalogo je dal sam! Prišel je, da posveti svoje sile svojemu narodu, slovenskemu narodnemu gledališču. Od vse preteklosti ponižana slovenska Talija je povzdignila glavo ob njegovem prihodu, v njenih očeh je zasijala nada. Sedaj je zopet povsila glavo. Med stenami njenega hrama se preliva nena tožba: Borštinka ni več med nami. Borštinka ne bo nikoli več med nami.

Ravel Gola.

listi, ki registrirajo to okolnost, dodajajo svojim vestem, da se ne sme pozabiti, da je dr. Trumbić svojčas v Dalmaciji bil vodja Starčevićancev.

== Protij trgovski politiki, kakor se udeležuje s kompenzacijskimi pogodbami z Avstrijo, narašča odpor v gospodarskih krogih. So celo znamenja, ki oznanjajo bližajoči se vihar, osobito v Srbiji. Prvi slabo premišljeni pogodbi, ki je dala Avstriji za slab papir dragoceno živila, sledil je sklep druge, ki se je pač zelo hitro ratificirala, pa čudovito pozno pri nas objavila. V celoti sedaj znana nam kaže, da je mnogo obsežnejša, za to tem nevarnejša. Zelo se širi sodbja, da bi bilo za naše gospodarstvo najboljše, če bi ostala na papirju. Oni nestrpni trgovci z neukrotljivo dobičkaželnostjo, ki so srečni, če se jim množe zaloge papirnatih novcev, čisto sodijo radi drugače. Njim je glavna stvar hiter in velik zaslužek. Takim krogom ni na misli, da koraka celo naše gospodarstvo v propad, ako se vedno bolj pogrežamo v kronsko blato, žigosano in nežigosano. Ko sedaj čitamo celo veliko novo pogodbo, vse vprašamo, kje naj vzame Avstrija veličanske množine blaga, ki jih obeta? Ali je bilo vse zdihovanje ob sklepanju mirovne pogodbe neupravičeno, če pa je bilo utemeljeno, potem je Avstrija glede pogojenih dobav le posredovalka za nam obljubljeno blago, ki ga mora še le kupiti od drugod. Potem je nepotreben faktor v tej kupčiji. Če mora Avstrija kupiti velik del tega blaga še le morda v Nemčiji ali na Češkem, zakaj nismo iskali direktnih vezi z Nemčijo in Češko? Naši državni bo po sodbi strokovnjakov obljubljene množine Avstriji pač dobaviti brez težav. Ali vprašanje je, ali je bilo najprej potrebno zasloniti Avstrijo od razpoložnih živil, to tembolj, ker bo letina pač izpadla ugodno, vendar ne tako, kakor skušajo dopovedati pretirana poročila dobičkaželnih spekulantov. Na svoje potrebe moramo tudi misliti, navzile pričakovani dobri letini gredo cene navzgor. Eksport jaje je že provzročil občutno povznesenje cen in tudi pomanjkanje v mestih. Potem pa se oglašajo Švicarji in Francozi za žito in živino. So to kupci, katerih pač resni gospodar ne bo odklonil na lubo Avstriji. V pogodbi je govor o zdravi valuti. To je težavno vprašanje z zdravjem valute dandanes! Danes rečemo le toliko, da se nam ne zdi pametno, če mi dvigamo vrednost mark in lir s tem, da jih označujemo za zdravno valuto in jih direktno zahtevamo. Da pustimo ob stran jugoslovansko krono, riskiramo vprašanje, ali bi ne bilo pametnejše zahtevati mesto mark in lir plačilo v dinarjih, povzročiti vprašanje po tem našem novcu ter ga potegniti iz tujine domov? Kar se tiče zdravosti valute objektivno, konstatiramo, da vredni marka v Zürichu le 20 fres. (2/3), lira pa komaj 55 in še to con arte! Pri nas smo žal malo poučeni o Beogradu in ondodnih gospodarskih prizadevanjih, treba se spreobrniti. Opozorimo, da je v srpskih gospodarskih krogih velika nevolja. Vladi je bila podana vloga, v kateri se zlasti odločno zahteva prenehanje kupčij z dunajskim »Warenverkehrsbüro«. Zahteva se dalje stroga preiskava profitvorcu in izvršilcu prejšnjih ugovorov. Nadejajo se, da se tem potom dožene mnogobrojne škandalozne činjenice, za koje treba da se najstrože krivici kazne.

== Slovenci se družijo z Radičevići? Hrvatski listi javljajo, da je v četrtek, dne 18. septembra došlo v Zagreb 9 članov »samostalne slovenske kmetke stranke« iz Ljubljane in 4 člani »srbske seljaške stranke« iz Beograda in v svrhu, da se spoznajo s prvaki Radičević »hrvatske pučke seljaške stranke«. Popoldne ob 5. so se Slovenci vračali domov in spremljali so jih na južni kolodvor Srbi in Hrvati. Na kolodvoru jih je prišla policija ter, dasi so imeli legitimacije, 7 izmed njih aretirala, in sicer 4 Srbe, 2 Slovenca in 1 Hrvata. »Hrvat« javlja, da je dne 19. septembra telefonsko interveniral zanje predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brešč. Zakaj so bili aretirani in da - li je imela intervencija dr. Brešca uspeh, hrvatski listi ne javljajo.

== Ali nas delijo dialekti? Vladislav Savič, bivši šef Tiskovnega urada v Beogradu piše v svojem članku »Jedinstvo pre svega«: »Resnično Vam povem, teško je najti kakršnjoli drugi narod nam enak po številu in ozemlju, ki bi bil tako ujedinen po jeziku, kakor smo mi Jugoslovani. Vzemimo za primer Francijo, katere narodno jedinstvo je tako staro in tako nesporno. V Franciji obstojita dva priznana in visoko razvijata književna jezika: Francoski in provansalski. Ta dva jezika se razlikujeta drug od drugega, kakor naš in ruski jezik. Razum tega se govori v Bretaniji jezik druge rase na keltski osnovi. V Alzaciji, Ovrniji, Pirenejah se govore narečja, ki se medsebojno ne razumejo. Se slabše je v tem oziru v Nemčiji in Italiji. Naš jezik od Soče do Solma pa predstavlja jedno jedinstveno srečno celoto. Jezik je orodje za izraz duše. Jedinstvo jezika znači jedinstvo psihologije. V tem oziru smo srečnejši, kakor drugi že davno ujedineni narodi. Kdor ne pozna psiholo-

ških razlik Nemcev iz Avstrije in onih iz Bavarke ali Pruske? Pruska se je razvila na slovanskem in litvanskem temelju. Naša narodna duša pa je jedinstvena, ker je tisočletni proizvod iste rase, istega podnebja, istih družabnih in gospodarskih razmer.«

== Država SHS. ali Jugoslavija? Milan Marjanović piše v svojem listu: »Država SHS ni nasprotje Jugoslaviji, takisto pa tudi ni isto, kar je Jugoslavija. SHS še ni Jugoslavija. SHS je združitev, ni zlitje, je mehaniška zmes, ni pa kemični spoj, je kompromis in bo kljub vsaki centralizaciji vsikdar še trpela na tem, da je v svojem temelju kompromis. Zato bo vsaka centralizacija bolj ali manj mehancijska, torej tudi bolj nasilna, kakor prirojena. Jugoslavija je in mora biti sinteza rase, duše in vsega bitja. Ne pravno izenačenje, marveč ujedinenje, notranje in temeljno.«

== Laške sanje. LDU, Split, 22. septembra. (DDU.) Dopsnik »Corriere della Sera« poroča, da odhod dr. Trumbića, Pašića in dr. Smolake v Beograd ne odgovarja vesti, da bo Jugoslavija podpisala mir in sprejela klavzulo o varstvu manjšin, temveč da je njihovo potovanje v zvezi z notranjim sporom velebskih in federalističnih tendenc.

== Kdo je kriv vojne. Dunaj ali Berlin? Poročilo žurnalista Viktorja Schiffla podaja znamenito dopolnilo k dunajskim aktom, iz katerega je razvidno, da berlinski kabinet resnično ni prejel poznal niti besedila, niti duha dunajske note Srbiji z dne 23. julija 1914. Schiffl je bil dne 23. julija popoldne in zvečer v berlinskem Wolffovem uradu v službi in je bil priča, kako so državni uradi, zlasti pa zunanji urad in državna pisarnica, čimdalje nujneje telefonsko povpraševali v Wolffovem uradu, ali še vedno ni dospelo besedilo note. Čimdalje je trajalo čakanje, tem nervoznejši so prihajali povpraševalci državnih mest. Šele zvečer po 20. se je oglašil prvi telefonski klic z Dunaja s poročilom, da je nota izredno dolga in da bo treba najmanj pet do šestkrat klicati k telefonu. Da tudi na berlinskih merodajnih mestih niso ničesar vedeli o dolgotrajni note, je razvidno iz tega, da so prosili Wolffov urad, naj dospelo besedilo takoj sporoči po telefonu, kar je bilo spričo resnično obsežnosti, ki se je doznala šele pozneje, tehnično popolnoma nemogoče. Oni večer ob 23. uri je zunanji urad naposled poslal legacijskega svetnika v Wolffov urad, da bi takoj mogel videti besedilo note po telefonskem sprejemu z Dunaja. »Vorwärts«, ki objavlja to poročilo, naglašja, da je hotel Schiffl objaviti to pojasnilo že leta 1917, ko je dunajska »Arbeiter Zeitung« pisala, da bo nemška vlada iztežka mogla dokazati, da srbske note ni poznala že poprej. Iz lojalitete do Dunaja, čigar kabineta niso hoteli kompromitirati, v Berlinu niso hoteli objaviti takrat tega dejstva. Ker je torej berlinska vlada rajše molčala navzlic najhujšim obtožbam proti Nemčiji, samo da ni žalila Dunaja, zaznamuje »Vorwärts« to zvestobo kot idijotizem, da katerega se je moral naposled pokoriti ves nemški narod, ker se je teža mirovnih pogojev bistveno utemeljevala z dozdnevno vojno krivdo berlinskih mogotcev.

== Mirovni pogoji za Bolgarijo. Mirovna pogodba z Bolgarijo obsega v glavnem naslednje določbe: Severne meje Bolgarije ostanejo neizpremenjene. Na zapadu odstopi Bolgarija mal kos ozemlja kraljestvu SHS; to velja zlasti za lok reke Strumica. Južno mejo tvori črta, ki se prične pri točki, ležeči približno 8 milj južno - zapadno od kraja Baskmakli, gre preko krajev Ardabassi in Daridere, ki ostanejo bolgarska, ter se konča pri Kilkiku. Dalje gre meja po slnemu gorovju Kartal Dag in Tokadjik Dag v smeri proti jugovzhodu. Bolgarija dobi čkosček turškega ozemlja severo - vzhodno od Mustafašape — Med določbami političnega značaja se nahaja v prvi vrsti ona, po kateri mora Bolgarija priznati kraljestvu SHS. Zavezne in pridruženje velesile jamčijo Bolgariji za to, da bo dobila gospodarski dostop k Egejskemu morju. Glede varstva narodnostnih manjšin veljajo skoro enake odredbe, kakor v saintgermainski pogodbi. — Vojaske klavzule določajo, da bolgarska armada s častniki vred ne sme presegati 20.000 moč ter se sme porabiti izključno le za vzdrževanje notranjega miru ter za varnostno službo na mejah. Novačenje se vrši samo potom nabiranja prostovoljcev. Službena doba za častnike znaša 20 let, za podčastnike in moštvo pa 12 let. Bolgarija bo smela imeti največ 10.000 mož finančne straže, tako da v nobenem primeru ne bo imela pod orožjem več kakor 30.000 mož. Posebna klavzula določa razmerje med številom častnikov in podčastnikov ter številom moštva. Po preteku treh mesecev po podpisu pogodbe bo morala Bolgarija izročiti na posebnih določenih krajih vse orožje in vsa municijo, kolikor je ni upravičena pridržati za oborožitev gori omenjenih kontingentov. Omejuje se zlasti število in kaliber topov, ki jih bo smela Bolgarija imeti; da, še celo določa topov z municijo je natančno do-

ločena in zelo omejena. Topovi, katerih kaliber ne presega 105 mm, smejo imeti največ 1500 izstrelkov, topovi težjih kalibrov pa samo 500 izstrelkov. Zgraditi se ne sme nobena nova utrdba. Uvoz dušljivih plinov, metalcev plamen in tankov je prepovedan. V vseli Bolgariji bo smela samo ena tovarna izdelovati vojni material, in še ta edino v izmeri, ki jo določa mirovna pogodba. Bolgarija mora izročiti tudi vse svoje vojne ladje, ki bodo demontirane, ter ne bo smela graditi novih vojnih ladij. Dalje ne bo smela imeti nikakega vojaškega ali mornariškega letalstva. — Vsota, ki jo bo morala Bolgarija plačati za obnovu, povračilo in odškodnino, se bo pričela plačevati dne 1. julija 1920, in sicer v šestmesečnih obrokih, ter bo morala biti izplačana do 1. januarja 1928, prav tako, kakor določa tudi versailleska pogodba za Nemčijo. Bolgarija mora državam, v katere je tekom vojne vdrla, povrniti vse vpljenjene arhive in muzejske zbirke. Razen tega se mora zavezati, da bo dobavila Romuniji in kraljestvu SHS določen kontingent živine. Kraljestvu SHS mora povrhu še tekom pet let pošiljati letno 50.000 ton premoga. — Ako bi Bolgarija ne izpolnila teh svojih obveznosti, ima posebna medzavezniška komisija, ki jo predvideva mirovna pogodba, pravico, da prevzame nadzorstvo nad državno upravo in da predpiše davke. — Gospodarske klavzule so enake onim v saintgermainski mirovni pogodbi. Končno mora Bolgarija izročiti vse one osebe, ki so se med vojno zagrešile proti mednarodnemu pravu. LDU.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

== Manifestacija za Reko v Zagrebu. Zagreb, 23. septembra. Javno skupščino, ki je bila napovedana za jutri na Jelačićevem trgu, so sklicatelji radi najnovejših dogodkov na Reki odgodili na nedeljo, da se skupščina dostojne priredi in da se zbere čimvečje število ljudi, ki bodo prisostvovali tej skupščini in manifestirali za naše narodno pravo.

== Za sliko ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev je sestavljena umetniška porota, katero tvori dr. Schneider, arh. Kovačić, Ferdo Kovačević, Dušan Pavšić, baron Turković in prof. Goglia.

== Razstavo planinskih slik priredi v Zagrebu Hrvatsko planinsko društvo. Razstava bo trajala od 25. septembra do 3. oktobra. Razstajeno bo okrog 300 slik, po največ iz Gorskega okruga in Velebita, tudi nekaj vrlo uspešnih slik iz Triglavskega pogorja.

== Reške »Primorske Novine«. Zagreb, 23. septembra. »Primorske Novine«, ki so radi postopanja Italijanov morale prenehati z izhajanjem na Reki, bodo izhajale od jutri naprej v Zagrebu.

== Marko Okruglić umrl. Zagreb, 23. septembra. Marko Okruglić, rojak pesnika Ilirca Ilje Okruglića, umrl je v soboto nagle smrti. V javnosti je igral odlično vlogo ter ostavlja za seboj najlepše spomine.

== Prazgodovinski krapinski človek v Zagrebu. Hrvatski listi so svoječasno poročali, da so znamenitega krapinskega človeka odposlali iz Zagreba v Beograd in so zaradi tega ljuto napadli vlado češ, da hoče celo znamenitosti, na katere je Zagreb tako ponosen, spraviti v Beograd. Službeno sedaj ugotavljajo, da so kosti krapinskega človeka še vedno v Zagrebu in da so bili samo sadreni modeli poslani v Beograd, Pariz in New York. Takšni modeli se pozneje pošljejo še v London in Washington.

Neodrešena domovina.

== Bodočnost Trsta. »Neue Zürcher Zeitung« priobčuje pod tem naslovom uvodnik, v katerem piše med drugim: »Nečemo tu govoriti o politični pripadnosti Trsta v bodočnosti, ker je leta, kakor se zdi, že trdno določena, odkar je razobežena na zvonicu katedrale Sv. Justa italijanska trobojnica: Trst bo italijanski. Celu Jugoslovani so se, kakor se zdi, že tudi težkega srca, prilagodili temu dejstvu, dasi bo slovenska polovica tržaškega prebivalstva provzročala italijanski upravi še marsikatero težko uro. Razpravljati hočemo na tem mestu marveč o bodočnosti Trsta kot svetovnega pristanišča. Do vojne je bil Trst poleg Reke edina luka 50 milijonske države. Sedaj je ta ta država razpadla v celo vrsto držav, ki niso brezpogojno navezane na Trst kot svoje pristanišče. Zato je nastel in nastanil istočasno z herzaleri kralja Viktorja Emanuela, ki so sicer izpolnili sanje iredentistov, v ulice ponesnega pristaniškega mesta in še bolj v kontore trgovcev mrkel gost: tesnoba skrb za bodočnost Trsta kot pristanišča. Trst brez zaledja stoji danes pred nevarnostjo, da ga zadene ista usoda, ki je zadela Benetke in Ancono... Jugoslavija bo vedno zavidala Italijo radi Trsta, ki ga reklamuje zase kot svojo pravno posest. Zato bo skušala na vse načine, da odškoduje tržaško trgovino in sicer na ta način, da bo skušala presekat prometne žile, ki spajajo Trst s severom. Ker prestopa velika proga južne železnice takoj se-

verno od Trsta že na slovensko ozemlje, in ostaja na njem do Maribora, ima Jugoslavija tu ves promet v svojih rokah. Tudi turška železnica teče severno od Oorice po jugoslovanskem ozemlju do celovške kotline. Ako se to upošteva se razume zakaj je Italija v mirovni pogodbi tako odločno zahtevala, da se zgradi predeljska železnica od Trbiža v Tolmin in če mu je v to zgradbo obvezala avstrijsko republiko. Saj bi bila to edina prometna žila, ki bi vezala Trst s severom, ne da bi tekla preko jugoslovanskega ozemlja. Ta dejanski položaj za bodočnost tržaškega pristanišča je sam na sebi že jakog resen, k temu pa še prihaja, da se je ozemlje, ki prihaja kot zaledje za Trst v poštev, zelo zmanjšalo: Odpadla je Češka, ki dobiva svoje surovine že iz Hamburga, odpadla je Galicija, ki ima svojo luko v Odanskem. Tako ostaja Trstu samo še Nemška Avstrija kot zaledje, in celo tu se že pojavljajo glasovi, ki priporočajo za bodočnost nemških pristanišč mesto Trsta... Iz izvajani švicarskega lista je razvidno, da je bodočnost Trst zelo meglovita in da ni izključeno, da bo Trst zadela pod italijanskim gospodvom ista usoda, kakor svoječasno cvetoče Benetke.

== Italijani hočejo zasesti vso Dalmacijo? LDU, Split, 23. septembra. (DDU.) Po gotovih vesteh so se Italijani nocoj približali Trogiru. Razširili se je glas, da mislijo preko Labina udariti na Split. Po vseh znakih in pisanju italijanskega tiska mislijo Italijani izvesti spor z Jugoslavo in ter okupirati vso Dalmacijo. Ne ve se točno, kdo vprizarja ta umetni upor italijanske vojske, toda najbolj so udeleženi neki višji italijanski častniki in dalmatinski italijanci.

== Italijani zasedli Trogir. LDU, Split, 23. septembra. (DDU.) Danes zjutraj na vse zgodaj je italijanska četa, katere jakost je še nepoznana, z nekoliko oklopnimi avtomobili prekorčila nad Trogrom demarkacijsko črto in vkorakala v Trogir. Po sponadu z deseterico naših vojakov v Trogiru so se naši vojaki umaknili. Amerikanci so z dvema vojnima ladjama odpluli proti Trogiru, da ustavijo Italijane. Admiral Milo je javil uradno ameriškemu poveljniku, da gre za odpadnike, ki so pobegnili na svojo roko. V mestu vlada veliko razburjenje. Vrše se manifestacije in se priglašajo vsi možki za prostovoljce.

== Komedijanti. LDU, Split, 22. septembra. (DDU.) »Tribuna« od 20. t. m. prinša nastopne informacije z Reke: Na Reki je okoli 20.000 oboroženih ljudi in ni nikakor resnično, da bi se kakih 200 karabinerjev, ki jih je D' Annunzio kot nezanesljive poslal z Reke, vrnilo na premirno črto, pač pa so odtrgali svoje znake, pripeli na prsa trobojne kokarde in ostali v službi D' Annunzia. Ko so Rečani zaznali za ultimatum, so sklenili prirediti veliko svečanost in v času, ko je imel poteči rok in bi se morale čete prijaviti svojim enotam na premirni črti, so morale pred njimi stopati žene, otroci in vse meščanstvo. Ta množica naj bi bila prami oklop pobujenih napram regularnim italijanskim četam. Na Reko sta došla dva parnika, polna živčja, in istotako tudi tovorni avtomobili s hrano. D' Annunzio je dal stražam nalog, da ne streljajo niti v primeru, ako bi bile izzване in ako bi streljanje povzročile srbske čete. »Dati se ubiti« je geslo in ostalo bo došlo samo po sebi. Prve dni je mnogo meščanov vprašalo D' Annunzia, če bo podjetje uspešno. Odgovor se je glasil: »Podjetje je že popolnoma uspešno.«

Ljubli, dop. urad. Split, 23. septembra. (DDU.) Po izdaval gđ. Gili Rossi, italijanske predavateljice, ki se je vrnila z Reke v Brescijo, je Reka pozvala D' Annunzia, ki se je pokoril volji naroda. Rossijeva pravi: »Reka je odločna. Rečani si ne delajo iluzij in se tudi ne boje bodočnosti. Vse zgradbe so podminirane. V vsaki hiši je pripravljeno petrolej in gorljive snovi. Ako bi bila vsaka nada izgubljena, se bo mesto upepelilo.« To je sama konstatirala.

Slovanski svet.

== Iz Narodnega shromadenja. LDU, Praga, 23. septembra. (ČTU.) V današnji seji čehoslovaške narodne skupščine je stavila vlada naslednje zakonske predloge: O uporabi dela upravnih prebitkov za sirotinske blagajne; predlog, ki pooblašča vlado, da ukrene vse potrebno za ureditev vsled vojne nastalih izrednih razmer, predlog, ki proglašja 28. oktober kot čehoslovaški narodni praznik itd. — Glede varstva čehoslovaških podanikov, ki stanujejo v Nemški Avstriji, je poslanec Šamalik s svojimi tovariši stavil na ministrskega predsednika naslednjo interpelacijo: »Jeli gospod ministrski predsednik pripravljen, posredovati pri nemško-avstrijski vladi v namen, da se preklicajo nasilne odredbe glede izzgonu inozemcev iz Nemške Avstrije? — Jeli gospod ministrski predsednik pripravljen, da na enak način izžene tudi nemško-avstrijske podanike in

naše republike, ako bi nemško-avstrijska vlada vztrajala na gori omejenih odredbah?»

Čehoslovaški zunanji minister v domovini. LDU. Pariz, 23. septembra. (Dun. kor. ur.) Dr. Beneš je snoči odpotoval v Prago.

Povratak čeških legionarjev. LDU. Belmar, 23. septembra. (DKU. — Brezlično.) »Morning Sun« piše glede sklepa vrhovnega sveta, da se pošlje 65.000 Čehov iz Sibirije v domovino, da so se ti hrabri dezerterji avstrijske armade bojevali proti Nemcem in potem proti boljševikom in da sedaj že dalje časa stražijo sibirski železnice. Voznina bo znašala 300 dolarjev na osebo. Denar bodo posodili zavezniki in ga bo čehoslovaška republika vrnila kot posojilo. Predvsem pridejo v poštev ameriške ladje. Ni še gotovo, ali bodo Čehi napravili vso vojnjo po morju, ali pa bodo potovali preko Zedinjenih držav.

Tešinsko vprašanje in nemški socialisti. LDU. Praga, 22. septembra. (DKU.) »Tribuna« poroča iz Moravske Ostrove: Včeraj je bila v Bohuminu konferenca nemških socialistnih demokratov iz ostrovskega in tešinskega okoliša. Sklenili so, da je tešinsko vprašanje sicer krajevna zadeva, kljub temu pa da je celokupno državne značaja in da se mora torej rešiti v sporazumu z ostalimi nemškimi socialnimi demokrati. Vsled tega bodo prosili predsedništvo nemške socialne demokracije v Čehoslovaški republiki, naj skliče čimprej sejo strankinega načelnstva v Toplice, kamor bodo prišli tudi tešinski delegati. Pri tem posvetovanju se bo najbrže končnoveljavno sklepalo o stališču tešinske nemške socialne demokracije.

Mirovna konferenca.

Mirovna pogodba ratificirana v Franciji. LDU. Berlin, 23. sept. (CTU.) Kakor se poroča iz Lyons je francoska poslanska zbornica danes ratificirala versaillesko mirovno pogodbo.

Amerika ratificira mirovno pogodbo. LDU. Belmar, 23. septembra. (DKU. — Brezlično.) Podpredsednik Zedinjenih držav Marshal je v nekem govoru v Atlantic City rekel, da se bosta mirovna pogodba in zveza narodov soglasno z nebitvenimi pridržki ratificirali.

Proces proti Viljemu. LDU. London, 22. septembra. (Dun. KU.) Generalni državni pravdnik sir Gordon Hovar je poročilo o procesu proti bivšemu nemškemu cesarju izgotovil in predložil vrhovnemu svetu.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Obupen položaj na Dunaju. LDU. Dunaj, 23. septembra. (Dun. KU.) »Arbeiter Ztg.« prinaša izvestilo državne urada za javna dela o premogetovni stiski. Položaj je trajno resen in pripuša najhujši bojazni, da ni upanja na izboljšanje. Južna železnica danes ni mogla spraviti na Dunaj deset vlakov živil. Tudi v najugodnejšem primeru, ako bi Antanta takoj pomagala, se ne more pred enim tednom misliti na to, da bi se odpravile ostre odredbe glede štedenja s kurivom. Ravnotako tužno se glasijo vesti, ki so jih včeraj izdali v mestni hiši. Položaj dunajskega mesta se je prej poslabšal kakor zboljšal. Cestna železnica je snoči komaj zvozila na trge živila, ki so došla na kolo-dvorce.

Konfiskacija živil na Madžarskem. LDU. Budimpešta, 23. septembra. (DKU.) OKU objavlja uradno odredbo, katera zaplenja letošnje žetev pšenice, rži, prosa, ajde in ječmena. Osebnost količina je odmerjena tako visoko, kakor lansko leto in sicer za producente nad 15. let na mesec 20 kg žita, pod 15 leti in za rodbinske člane producentov 16 kilogramov, za druge osebe pa 7,2 kg moke, oziroma 11 kg žita. Žito se sme prodajati samo prevzemnim organom družbe za vojne produkte. Razmerja mletja se z ozirom tehnično opravo mlinov določa med 75 in 80%.

Italija.

Posvetovanje italijanskih državnikov. LDU. Rim, 23. septembra. (DKU.) »Agenzia Stefani« poroča: Z dekretom od 22. t. m. je bilo sklicanje zbornice preloženo na 27. t. m. Na kraljevo željo je ministriški predsednik na 25. t. m. sklical v kraljevo palačo predsednika zbornice in senata in može, ki so stali na čelu vlade, dalje vodje strank in šefa vojske ter mornarice, da se posvetujejo o položaju.

Tittoniovo poročilo o italijanskih mejah. LDU. Split, 23. septembra. (DDU.) »Tribuna« javlja: V palači Braschi je bilo posvetovanje z ozirom na najnovejšo vesti o rešitvi dogodkih in o odredbah gene-

rala Badoglia. Posvetovanju je predsedoval Nitti in so bili navzoči generala Diaz in Ambricci, admiral Sechi in poslanec de Vitto. Zatem je sprejel min. predsednik generala Picciona, poveljnika vojnega zbora v Rimu, s katerim je razpravljal o nedavnih demonstracijah, pri katerih je sodelovalo tudi vojaštvo. — V Rim je došel admiral Cagni ter poročal Nittiju o pravem položaju na Reki. — V soboto je bilo v Rimu važno ministrsko posvetovanje, kateremu so prisostvovali vsi ministri. Tittoni je poročal o delu italijanske delegacije v Parizu in dal podatke o točnem položaju italijanskih mej ter opravičeval zakasnitev rešitve jadranskega vprašanja. Tittoni bo še poročal v prihodnji seji.

Socialisti proti reški pustolovščini. LDU. Milan, 22. septembra. Oficijska socialistična stranka je objavila oster minifist proti reškemu podvzetju, v katerem, kakor naglašajo, vidi nevarnost za mir. Proglas obsega tudi odkrit priziv do upora, kajti med drugim naglašajo delavcem, bodisi civilnim, ali vojaškim, da ona disciplina, ki ne brani pustolovcem izvrševati njih nakane, ne sme zabrajevati niti proletarcev, da nastopajo po svojem prepričanju in kakor velja njih interes.

S Koroškega.

Na taboru v Ločah, v nedeljo 28. septembra spregovoril ves Rož in vsa Koroška, da hoče k svoji materi Jugoslaviji. Ura odločitve je že bila! Strmimo se, da slovesno prisujemo pod milim nebom pred vsem svetom, pred Pravičnim, ki kraljuje nad nami, da hočemo vsi, ki nas je rodila in dojila slovenska mati, braniti z ognjem v srcu in z mečem v roki to zemljo, ki je od nekdaj naša, proti vsakomur, ki bi iztegoval roke po nji!

— **Povračilo poverjenega zneska 40.468 K oškodovancem v občini Vovbre na Koroškem.** Občinski tajnik občine Vovbre Franc Vovk je pobral od kmetov v ti občini v celem 40.468 K pod pretvezo, da ima nalog jih zamenjati z jugoslovanskim denarjem in z denarjem pobegnili, ter se ga s tiralicco in po policijskih agentih zasleduje. Oškodovancem se je dovolilo povračilo cele poverjene svote 40.468 K s pridržkom pravice regresa za slučaj, da se imenovanega zaloti in se mu vsaj del ugrabljenega denarja odvzame.

Tabor v Ločah. Obiskovalcem tabora je dovoljena polovična vožna cena za vožnjo s posebnimi vlaki dne 28. septembra. Udeležite se ga v veličastnem številu!

— **Odškodnine za rekvizicije.** Vsi oni, katerim je vojaštvo ob ofenzivnem pohodu srbske vojske v letu 1918 rekviriralo v svrhu vzdrževanja vojske kake predmete ali živila, naj vložijo s tozadevnimi dokazili premljene prošnje za odškodnino pri polkovni okrožni komandi (vojno dopolnilno poveljstvo) do vstetega 1. oktobra 1919. Natančnejši podatki so razvidni iz razglaš, ki je nabit na mestni deski.

— **Akcija za povzdigo čebelarstva na Koroškem.** Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani namerava za tekočo jesen večjo akcijo za povzdigo čebelarstva na Koroškem. Akcija bo obstojala v tem, da se organizirajo slovenski koroški čebelarji v 15 čebelarskih podružnicah, ki bi se priklopile slovenskemu čebelarskemu društvu v Ljubljani, da se prirede čebelarski shodi, potovalna predavanja, v večjih krajih, dvodnevni čebelarski tečaj in da se dožene in eventualno povrne škodo, ki so jo imeli slovenski koroški čebelarji novodom nemške ofenzive v maju t. l.

Sokolstvo.

Sednica Sokolskog Saveza SHS.

Ljubljana, 23. sept. 1919.

20. i 21. ov. meseca održavana je ovde prva sednica Sokolskega Saveza SHS. Sednicu je otvorio br. dr. Ivan Oražen starešina Saveza. Prisutni su sednici Saveza: dr. Lazar Car, dr. Lazo Popović, dr. Riko Fux, dr. S. Budisavljević, Ante Malović, Toša Janjanić, Franta Sušnić, Dušan Bognović, Mika Kovačević, Franta Hofman, Stane Vidmar, dr. Berce, Bogumil Kajzelj, Eng. Gangl. — Sednica je održana u prostorijama Slov. Sok. Zveze, koja je 21. ov. m. priredila »Sokolski dan« kao slet Slov. Sok. Zv. Savez je rešio ova važna pitanja: Primila se nova pravila Sok. Savez SHS. Društva i župe pozvat će se posebnim naputkom, da provedu u najkraće vreme reformu u društvima na osnovom zaključaka Sok. Sabora u Novem Sadu. Rešeno je finacijalno pitanje saveza i omogućeni prvi veliki početci u stvarjanju jedinstvenog sokolske or-

ganizacije. Izabran je gospodarstveni odbor, koji ima se najkraće vreme, da reši pitanje zajedničkih kroja, odznaka itd. Izabran je br. Eng. Gangl predsednikom prosvetno kulturnog odeljenja Saveza. Glavnim urednikom »Sokol. Glasnika« izabran je dr. Lazo Popović. Početkom 1920 v mesecu januaru održat će se veliki prednjač Sokolskega Saveza SHS, koji će trajati 6—8 nedelja. Izdat će se »Sokolski Kalendar« za god. 1920. Sav idejni i tehnički rad Saveza, sme, da bude samo u pravcu nar. ujedinjenja. Dosadašnji Savezi imadu u tom pravu, da rade i ne smiju poduzimati ništa što neide u korist Sokl. ujedinjenja. Tehnički odbor koji se sastaja 22. i 23. ov. mes. imade, da odmah izda najpotrebnije zapovedi za zajednicku komandu. Rešeno je pitanje sedišta župa. Pojedini sok. društvima, gde se misli, da bude sedišta župa, poslat će se privremeni nacrt »Organizacija župa«, koji imadu poslati mišljenje u tome. Jugoslovansko Sokolstvo sudelava kao celina na sletu u Pragu 1920 sa posebnom simboličnom točkom. U koliko sokolski rad dozovoli i praškim vezbama. Kod dolaska Nj. Vel. prestolonaslednika Aleksandra u Ljubljano i u Zagreb, sudelovat će Sokolski Savez SHS, koji će za tu svrhu četu Sokolova u broju od 500. Izdat će se proglas na narod i štampu u pogledu Sokolstva. Dosadašnji list slovenačkog pomladka »Sokol« postaje organom sokolskog pomladka SHS. Rešeno je još mnogo tekućih stvari. Sledeća sednica Saveza držat će se za mesec dana.

Sokolska društva v Ljubljani pozivljamo, da se udeležijo v kar največjem številu pogreba umetnika Iz Borštnika, ki se vrši jutri ob 4. popoldne. Zbiramo se ob ¼4. popoldne v Narodnem domu.

Predsedstvo Slov. Sok. Zveze. Tabor v Ločah na Koroškem. Pozivljamo vse brate in sestre, da se udeležijo v kar največjem številu ljudskega tabora v Ločah v nedeljo, dne 28. septembra. Zaeno se vrši tam javna telovadba Sokolstva. Natančnejše informacije dode društva pri svojih župah. Iz Ljubljane odhajamo s posebnim vlakom, ki vozi v nedeljo jutraj. Čas še objavimo. Vožne cene znižane.

Predsedstvo Slov. Sok. Zveze. Sokolski Savez SHS potrebuje dobro pisarniško moč, ki je zmožna strojepisja in korespondence. Bratje in sestre, ki reflektirajo na to službo, naj vložijo prošnje do 1. oktobra t. l. na Sokolski Savez SHS, Ljubljana. Bratje in sestre, ki so zmožni srbo - hrvaščine, imajo prednost. Plača po dogovoru.

Žensko telovadno društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši nadaljno vpisovanje v petek, dne 26. t. m. od 5. do 6. ure popoldne v telovadnici na »Vadnici«.

Ustanovitev »Sokola« v Oplotnici. Tudi sem ob vznožje zelenega Pohorja se je zaletel sokol, tudi tukaj bo gnezdil in gojil svoje mlade. Dne 21. septembra se je ustanovilo tukaj Sokol. Zanimanje je bilo veliko. Seveda brez hujkanja ne gre, mnogo ljudi imamo tukaj, ki delovanje Sokola še videli niso, pa hujskajo, da je to brezversko društvo. Odbor bo imel silno težavno delo zaradi orodja in telovadnice, posebno ker ljudje še ne spoznavajo pomena društva. V odbor sta izvoljena: Fran Petelinšek kot starosta in učitelj Srečko Vittori kot načelnik.

Krasno izvedeno razglednico z zleta Ljubljanske Sokolske Župe na Viču (plesli, Napreji itd.) se dode v Narodni knjigarni po 2 K 40 vin. komad.

Dnevne vesti.

— **Regent Aleksander v Sloveniji.** Deželna vlada za Slovenijo je dobila od ministrstva notranjih del v Beogradu oficijalno poročilo, da prispe regent prestolonaslednik Aleksander dne 13. oktobra v Slovenijo in da se bo mudil na Slovenskem tri dni. Kolikor smo obveščeni, bo prestolonaslednik posetil tudi Maribor. V Ljubljani bo regent sprejemal deputacije javnih uradov, korporacij in društev. Svečanostnega sprejema se predvsem udeležijo naše Sokolstvo. Priprave za čim najsilnejši sprejem prvega narodnega vladarja so v polnem teku.

— **Iz uredništva.** Vest hrvatskih listov, ki jo je posnel tudi današnji »Slovenec«, da prevzame glavno uredništvo našega lista župan dr. Ivan Tavčar, ne odgovarja resnici.

— **Medicinski fond.** Osnovala se je upravna komisija medicinskih fondov. V upravno komisijo so imenovani kot zastopnik deželne vlade dr. Ivan Karlin za poverjenstvo za uk in bogocastje, dr. Bogdan Žužek za poverjenstvo za socialno skrb in dr. Lovro Bogataj, okrajni komisar pri predsedstvu. Vlada prispeva 200.000 kron za medicinske fondе.

— **Nadomestilo za učne knjige.** Da se stari avstrijski duh prejkopre izžene iz našega sveta in da se vzgoji naša mladina v jugoslovanskem duhu, je sklenilo slovensko učitelstvo, da se ne poslužuje v pri-

hodnje več starih avstrijskih učnih knjig. Ker pa novih ni mogoče takoj prirediti, bo izhajal v tekočem šolskem letu in po potrebi tudi še dalje »Šolski list«, ki bo na ljudskih šolah nadomeščal dosedanja berila. Ta list bo izšel štirikrat na leto v treh izdanih, t. i. za nižjo, srednjo in višjo stopnjo. Vsak list bo obsegal ono učno stvarino, ki se naj obravnava na dotični stopnji jeseni, pozimi, spomlad in v leti. Da ne bodo imeli starši nepotrebnih izdatkov, jih s tem opozarjamo, da naj ne kupujejo »Berila«, ki so na dosedaj po ljudskih šolah v rabi, ampak naj naroče za svoje otroke »Šolski list«. Glede načina nabave in plačevanja dobi vsakdo natančnejših podatkov pri učitelju svojega otroka. V rabi pa ostanjejo še Računice in za začestnike »Moje prvo berilo«.

Meščanska šola v Ribnici. Pišejo nam: Dne 12. junija 1919 se je vršila v Sodražici enketa v ustanovitvi šol, ki so potrebne v kočevskem političnem okraju. Udeležili so se: poverjenik za uk in bogocastje — dr. Verstovšek, ravnatelj Šubic, okr. glavar dr. Ogrin, šolski nadzornik Novak, bivši dež. poslanec Škulj in zastopniki občin. Sklenila se je ustanovitev meščanske šole v Ribnici, vzorne delavnice v Sodražici in realne nižje gimnazije v Kočevju (vsaj načelno). Zadeva o ustanovitvi meščanske šole v Ribnici je že več let stara, in se je okrajni šolski svet v Kočevju tudi letos ponovno za to zavzel in sicer že delj časa pred 12. junijem 1919. Pritiskal je na občine, da bi se zavezale, prispevati k zgraditvi in vzdrževanju šole ter za stvarne potrebščine, te pa spričo nejasnih političnih in gospodarskih razmer take obveze nikakor niso hotele prevzeti razven občine Dolenja vas pri Ribnici. Dne 2. septembra 1919. pa je v Ribnici poklicanim zastopnikom občin osebno pojasnil vso stvar odposlanec višjega šolskega sveta dr. Skaberne. Nato se je občinski odbor v Ribnici zavezal k prispevanju. Kakor je že prej okr. šolski svet ustanovitev meščanske šole v Ribnici na vso moč pospeševal in o tem obširno poročal na višji šolski svet. — Ni res torej, da bi ležal kak akt pri šolskem nadzorniku Novaku neresen, ali da bi bil on ustanovitev te meščanske šole preprečeval — tako se je obrnil dne 6. septembra 1919 predsednik okr. šolskega sveta še enkrat na vsa županstva ribniškega sodnega okraja razven Rabnica in Dolenja vas, da vplivajo na občinske odbore, da vsaj zdaj sprejemejo enako obvezo, kakor občina Ribnica. Toliko v pojasnilo z ozirom na notico v tem listu z dne 13. septembra 1919. priobčeno pod naslovom: Iz Ribnice.

Kaj je z ameriško obleko? Prihaja jesen: otroci bodo morali v šolo in polne težkih skrbi se vprašujemo vzlasti matere — vdove: v kaj bomo oblekle našo dečo? Velikodušni Amerikanci so še pred meseci poslali nekaj obleke in obuvil, toda o kakih razdelitvi vsaj javnost do danes še ni ničesar čula. Vsekakor bi bilo pravičeno in v zrlisu darovalcev samih, ako bi se pri razdelitvi teh darov v prvi vrsti oziralo na vojne sirote.

— **Dijaški transport.** Prav hvaležni smo gosp. dr. Rozini, ki je ožigosal v »Slov. Narodu« z dne 23. septembra postopanje železniške uprave pri prevažanju dijaških transportov iz Ljubljane v Prago. Poleg tega, da se mora naša akademska mladina obojega spola voziti v živinskih vozovih in da v vsem vlaknu ni niti stranišča, je treba priliti še nekaj zelo važnega. Vojaki transporti so vozili kuhinje s seboj, in vojaški so dobivali med vožnjo vsaj po enkrat na dan toplo hrano. Naša uboga mladina pa se mora voziti do Prage, če gre slabo, tudi več kot teden dni, in nima vse čas med vožnjo prilike, kupiti si kaj toplega za svoj želodec. Tudi se kuhane stvari, ki si jih vzamejo seboj, v tako dolgem času pokvarijo, kar ima lahko silne posledice. Naposled pa pride zadnji transport še nepozno v Prago in dijaški zamude vpisovanje. Železniška uprava naj vse to vendar uvidi in prikloni naj vagon za dijaški transport o s e b n e m u v l a k u. Toliko človekoljubja se menda vendar lahko pričakuje.

— **Slavljanskaja Zarja.** V Pragi je jela izhajati »Slavljanskaja Zarja«, ruski list, ki ga izdaja E. A. Jefimovskij in F. A. Snejp. »Slavljanskaja Zarja« je glasilo ruskih naprednih demokratičnih življenj, ki žive v čehoslovaški republiki. Izhaja trikrat na teden in stane na mesec 5 K. Naročnino sprejema uprava »Slavljanske Zarje« Praha II., Vladislavova ulica č. 5.

— **Učiteljem — vojakom letnika 1886/1887.** Poverjenstvo za uk in bogocastje razglašajo z razpisom z dne 19. septembra 1919, št. 4485: Komanda dravske divizijske oblasti je odredila, da se vsem učiteljem — vojakom letnika 1886/1887, ki so nameščeni na javnih šolah in zavodih, dvamesečna orožna vaja preloži do počitnic končnega prihodnjega šolskega leta. — Pukovske okružne komande izstavljajo takim proslcem tozadevna čakalna dovoljenja.

nja in skrbe, da bo učiteljstvo nastopilo orožno vajo po dokončanem šolskem letu. — To se daje vsem prizadejim učiteljem na splošno znanje.

— **Ne delajte vroče krvi!** Parkrat je bilo v nekaterih listih že čitati, da nekateri ljudje, ki so dobili ameriško obleko in obuvilo, to prodajajo ter, da se vidi to in ono sploh na prodaj. Potrebni ljudje pa na podlagi teh notic letajo od urada do urada z očitki, češ, taki so pa dobili, ki jo prodajajo. Je že mogoče, da je kdo dobroto tudi zlorabil, a to niso še vsi. In mogoče je rabil denar še za potrebnejše bolj, kakor isti komad obleke, ki jo je dobil in potem seveda to prodal. Znaní so pa res slučaj, da ljudje prodajajo to blago. A to so jim poslali iz Amerike na njihov naslov sorodniki, torej s tem lahko razpolagajo, kakor hočejo. Znan je na pr. nek premožen posestnik, ki ima sina v Ameriki. Tudi ta je dobil poln zaboj kave, sladkorja, 6 parov finih čevljev, 3 moške obleke in dr. Ker ima obleke in denarja sam dovolj, je to, kakor obuvajo vse prodal in še po nizkih cenah. In nihče mu ne more zaradi tega ničesar očitati, saj je bilo vse njegova last. To naj velja v pojasnilo, listi naj bi pa ne delali namenoma nespozumljenja in vroče krvi.

— **V Špilju delajo ondotni policijski organi** našim ljudem, ki potujejo v Ljutomer velike neprimlik. Ne davno tega je potovala neka gospa z deco iz Ljubljane v Ljutomer. Ker ni imela dovoljenja dravske divizije, jo organi niso pustili potovati z železnico v Ljutomer. Poslali so pač njen kovčeg v Ljutomer, ona sama pa se je morala vrniti z deco v Maribor, da si preskrbi pri vojaški oblasti dovoljenje za pot v Ljutomer. Znano nam je, da imajo organi v Špilju naročila, naj našim ljudem, ki potujejo po železnici v Ljutomer in niso na sumu, da so tihotapci ali veržniki, ne delajo nobenih ovir, zato se čudimo, da se ti organi ne ravnajo po tem navodilu, pač pa dajejo večinoma popolno svobodo raznim sumljivim elementom, ki se dan za dnevom docela nemoteno vozijo iz Špilja v Ljutomer in v tihotaplajo živila v Avstrijo.

— **Tihotapska afera v Čakovcu.** Te dni je zaplenila vojaško — policijska patrulja v Čakovcu vagon tekstilnega blaga v vrednosti nad 1.100.000 kron. Po vagon je prišla madžarska lokomotiva iz Keresztura, ki je bila takisto zaplenjena. Liferanti so bili ugledni možje, ki so z revolverti hoteli prisiliti orožniškega narednika, da pusti preko meje vagon ali vsaj lokomotivo, toda narednik se ni dal ustrašiti. V stvar so zapleteni: (Tu smo hoteli navesti imena, kar pa je nam zabranila vojaška cenzura. Uredništvo.) Govori pa se, da so za tihotapstvo vedeli tudi višji organi. Vsekakor bo preiskava, ki se je uveljavila, dognala, kdo so krivci in kdo je dejansko podpiral nameravano tihotapstvo.

— **Ustanovitev samostojne občine Grahovo.** Ustanoviti se samostojna selska občina Grahovo s sedežem v Grahovem, obsegajoča celotne katrastralne občine Grahovo, Žerovnica, Obločice in Lipšnja s pridržkom, da se poprej izvrši za to potrebna ločitev skupnega premoženja in imovine in skupnih bremen.

— **Visokošolcem, ki so vložili prošnje za študiranje v Švici.** Ko sem pred nekaj dnevi brzojavno prosila gosp. dr. Kramerja, naj me obvesti o rešitvi vloženih prošnji, mi je došel včeraj brzojav sledeče vsebine: »Beograd, dne 20. septembra 1919. Mesta za študiranje v Švici so že oddana. Glede ostalih prošnji za trgovski študij so bili interese ugodno rešenih prošnji od tukaj obveščeni. V poštev je prišlo le 9 prostih mest. 361. — Kabinet ministra dr. Kramerja. Dr. Orele« — Brzojav je nepopolen; naj si ga vsakdo tolmači, kakor vé in zna. — Ana Schifferjeva.

— **Koča na Golici** je zatvorjena. — **Drugi dijaški transport v Prago** odhaja iz Ljubljane v ponedeljek, dne 29. septembra ob 15. uri, iz Celja ob 20. uri 38 minut in pride v Maribor ob 0. uri 27 minut (vlak 814). Večji komadi prtljage se bodo oddajali skupno v en za to določen voz, in sicer dne 29. septembra od 10. dopoldne naprej na glavnem kolodvoru. Preskrbljena naj bo ta prtljaga z natančnim naslovom. — Vsi, ki ste se prijavili, pridite točno!

— **Prefekta išče »Dijaški dom«** v Mariboru. Prefekt ima prosto hrano in stanovanje. Plača pa se mu določi po dogovoru. Nastop takoj. Svoje dni bi se dijaški za tako udobno mesto stegli, danes pa ni, kakor čujemo, nobenih prosilcev. Tudi znamenje časa.

— **Na mariborskem magistratu** se menda še vedno mnogo dopisuje z drugimi uradi v nemškem jeziku, dasi je Maribor že definitivno prisojen Jugoslaviji. Niti kratkega stavka »V Ljubljano« ne znajo zapisati, marveč mora biti svet nemški »Nach Laibach!« Datirano seveda vse tudi nemško! Če nimajo tam našega državnega in uradnega jezika večjih uradnikov, naj se obrnejo v Ljubljano, kjer prav lahko dode v vsakem oziru sposobnih činovnikov.

— **Prvi najzgodnejši sneg** je zapadel tudi v bližnji okolici Maribora v noči od 21. na 22. septembra. Ne le Pohorje je bilo nizko do tal čisto pobeljeno, tudi nasproti ležeči griči okoli Sv. Križa so bili malone vsi zasneženi. Na Pohorju je proti vrhovom še drugi dan ležal sneg. To je v teh nizkih legah baže najzgodnejši sneg, s katerim se je pričela jesen.

— Slovo. Lastovke se že zbirajo in jih leta po mestu cele jate, ki se napravljajo na odhod v toplejša kraja — znamenje bližajoče se zime, skrbi in znanju siromakov. Tudi hiški se, kakor vsako jesen, že pojavljajo.

— Poročil se je v soboto, dne 20. septembra v sv. Jakoba cerkvi gosp. Slavko Černe, gorški rojak z gđ. Maro Končič iz Novega mesta. Bilo srečno!

Ljubljanski menzi. Na več vprašanj, kaj je z denarjem, nabranim pri cvetličnem dnevu v Rogaški Slatini, odgovorim sledeče: Svota 17.148 K 28 v je iz prijaznosti in da si prilaganemu poštno, osebnemu naložila gospa Franja dr. Tavčarjeva 22. avgusta t. l. v »Ljubljanski Kreditni banki«. Ta denar se radi tega še ni razdelil, ker čakamo odgovora iz Beograda, ker v Ljubljani nismo mogli dobiti, ako res centralna vlada v Beogradu vzdržuje tamkajšnje akademsko menzo. V tem slučaju odpade svota za Beograd in se bode denar razdelil na Zagreb, Brno in Ljubljano. Kakor razvidno, je denar na varnem in prosim samo še malo potrpljenja. Odbor, ki je upravičen vzdigniti za ljubljansko menzo odpadli znesek, naj mi blagovolji naznaniti naslov banke, kjer se bode denar naložil. — Rogaška Slatina, 15. septembra 1919. — Rudolf Sigl, tehnik.

Stanovniška komisija vrši težavno nalogo, kakor nam je preprečevalno obrazložil zlasti njen član gospod Vencajz na zborovanju brezstanovancev dne 12. t. m. v Mestnem domu. Komisija šteje 5 članov, namreč po enega zastopnika Deželne vlade kot predsednika, policijskega ravnanstva, mestnega magistrata, lastnikov hiš in stanovniških najemnikov. Piseč teh vrstic nima z nobenim osebnega znanja. Komisija deluje vsak dan od jutra do večera v uradnih prostorih in izven urada, ker je bila tvar doslej jako pomanjkljivo ali nič pripravljena, predvsem potrebni statistični material neznane, tem manj sistematično obdelan, da bi se ga moglo kar hitro uporabiti, kakor bi bilo nujno potrebno. In za vse to ogromno, odgovorno delo ne dobivajo niti baje ne bodo dobili člani komisije nikakega honorarja! To je pa že od sile. Proč s takimi častnimi službami, ki so v tem slučaju najmanj na mestu! Stanovniški mizeriji se more kaj odpomoči samo z intenzivnim, kar najbolj delom, in tako se mora temu primeru tudi plačati, to je edino zdravo načelo, brez izjeme, ali je dotičnik član - neuradnik ali član - uradnik. Verjetno je, da za take važne akcije na korist splošnosti ni dobiti javnih sredstev. Tu naj toraj velja nekaka samopomoč. Prispevali bomo drage volje tisti, ki bomo dobili primerno stroho po prizadevanju stanovniške komisije, vsak po svojih močeh, predvsem po socialnih prilikah in potrebah oziroma zahtevah posameznika glede stanovniške preskrbe. Kdor dobi stanovanje, bo rad plačal prispevek v stanovniški fond, ali od sobe ali od vsakega okna po 10, 20 ali več kron, in tako se bodo zbrali lepi tisočaki, ki se naj polonijo marljivim stanovniškim skrbnikom kot častne nagrade, če že naj bo to častna služba. Za pošteno, dobro delo ravno tako plačilo, sicer dovoljen uspeh na vsak način izostane. Stvar se pa mora vzeti v roke brez odlašanja. — Brezstanovance.

Prometno društvo na Bledu prosi vse p. j. amaterske fotografe, ki so posneli prizore iz prireditve v letošnji sezoni, t. j. predvsem iz sprejemanja srbskih maturantov, cvetlične razstave, Petrovega dne, senerade, društvenih naprav, zlasti športnega pozorišča, novega drevoreda, razgledišč na Osojnci, nove poslovalnice poleg pošte, društvenih in medsebojnih izletov na hribe, po okolici in v prometnih avtobusih, tekem: plavskih, kolesarskih, čolnarskih in zlasti sijajni uspehi konjskih dirk dne 7. septembra t. l., skupin, nastopov, zlasti Sokola, pevcev, odličnih gostov, posameznih objektov v narodnih nošah, odličnih ladij, popravi, zlasti Zdravškega doma, pristanišč in nasadov, porušenih stavb, publikacij itd., da mu vpošlje vsaj po en izvod proti odškodnini. Društvo bi jih dalo ali povečati in pomnožiti v svojo korist in spomin na preporodno leto na Bledu.

— Odiranje naših Amerikancev. Iz zanesljivega vira so izvedeli, da so se že ukrenili potrebni koraki tako s strani naše policije, kakor tudi s strani vojaške oblasti, da se prepreči odiranje iz Amerike vrniv. rojakov. Izseljenici se takoj ob prihodu vlaka obkole od policijskih organov in vojaške oblasti in se tako prepreči menjavanje na postaji s strani nepoklicanih elementov. Po cestah in javnih lokalih pa preprečuje državna policija menjavanje valut ter strogo zasleduje vsako verženje. Državni, kakor vojaški policijski olajšuje njen težavni posel novoustanovljena menjalnica nasproti lužnemu kolodvoru, katera menjuje ob vsaki uri valute po najvišjem dnevnem kurzu. — Opazovalec.

Ženitovaniško potovanje — lepo, dolgo, naj bi napravila po načrtih tasta in tašče novoporočenca. Toda ta dva sta drugega mnenja. V svojem na-

vem domoviu, čisto sama zase, hočeta uživati prve medene dneve. Tja pobegneta s kolodvoru čisto na skrivaj. Ker pa znata — seve — brez služničadi izvrstno gospodinjiti, spravita vso hišo pokonci, da celo policija in gasilci pridejo — na pomoč. Delanje je polno najbolj komičnih prizorov, podprtih z dobro igro glavnega igralca Arnolda Riecka. — »Mož dejanja« je tudi film izredne vsebine, da mora vsakomur ugajati. V petek zopet nov spored s krasno dramo »Rotenburžani«. — Kino Ideal.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama. V sredo, dne 24. septembra zaprto (vsled smrti gospoda Borštnika). V četrtek, dne 25. septembra zaprto (vsled pogreba gospoda Borštnika). V petek, dne 26. septembra: »Dnevi našega življenja«. Abon. E. V soboto, dne 27. septembra: »Striček Vanja«. Abon. B. V nedeljo popoldne ob 3.: »Snežulčica in škrtatje«, izven abon. V nedeljo, dne 28. septembra zvečer: »Striček Vanja«, izven abonementa. — Opera. V sredo, dne 24. septembra: »Madame Butterfly«. Abon. B. V četrtek, dne 25. septembra zaprto (vsled pogreba gospoda Borštnika). V petek, dne 26. septembra: »Postilion iz Lonjumeau«. Abon. A. V soboto, dne 27. septembra: »Madame Butterfly«. Abon. C. V nedeljo, dne 28. septembra: »Pikova dama«, izven abon.

Pevce »Glasbene Matice« vlijudo prosi odbor, da se pogreba nepozabnega slovenskega umetnika Ignacija Borštnika, profesorja konservatorija v mnogobrojnem številu udeležijo in v četrtek ob 4. popoldne zbero pred dramskim gledališčem. — Odbor.

Pevski zbor »Glasbene Matice«. Skušnje se vrše za soprane vsak ponedeljek in četrtek od 6. do 7. zvečer, za alte vsak torek in petek od 6. do 7. zvečer, za tenorje vsak torek in petek od 8. do 9. zvečer in za baze vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 9. zvečer. — V četrtek, dne 25. septembra in petek, dne 26. septembra prve skušnje v tej seziji. Pevci in pevke, ki so se prijavili, dobe pri skušnjah sprejemnice. Odbor.

Včerajšnji koncert jugoslovanske akademike družbe »Tomislav« iz Varaždina, je dobro uspel, kar je bilo pričakovati. Dvorana sicer ni bila nabito polna; temu je krivo prvo ravno kar započela gledališka sezona, v drugo pa že dolgo opaženo splošno pomanjkanje zanimanja pri občinstvu, ki je to svojo grajevidno lastnost v veliki meri pokazalo napram Ličarjevu koncertu, ki je bil vsled tega že dvakrat preložen. Treba pa je potrditi, da je prisotno občinstvo pazljivo sledilo proizvajanju. Pevski zbor je v prsničnih besedah pozdravil dr. Ravnihar, ki je posebno naglašal njegove zasluge za razširjanje muzikalne kulture, pod okriljem ujedinjenja bratskih narodov. Izpadli sta vsled boleznih gđ. Koševičeve točki št. 2 (Mussorgsky: »Otroška izba«) in št. 4 (Dvořák: »Ljubavne pesmi«). Pavčič: Pastirica; namoestil ju je zbor. Spored se je tudi sicer deloma izpremenil, čemur pa je odpomogla prekrasna izgovorjava, ki jo moramo izmed zborovih vrtil na prvem mestu poudariti. Ugaia smiselna razdelitev glasov; zelo lepo izpelan je bil osobito »p«, manj prepričevalen je bil »f«; kriva je temu morda za ta neobsežen zbor prevelika dvorana. Tenor — solo je pel gosp. cand. ing. Dragutin Domaiko s prijetnim, a še ne dovolj izšolanim glasom; vendar za ključne sodbe o njem ni mogoče izreči, ker ga je bilo slišati le v malih odlomkih. Izmed predvajanih pesmi so nedvomno najbolj uspele narodne pesmi iz varaždinskega okraja, ki jih je priredil zaslužni dirigent gosp. dr. Ernest Krajanski in one iz Medimurja po prireditvi Vinko Zganca. Prve so vzbujale zanimanje vsled posebne harmonije, druge po svojih znani mehki otožnosti. Mnogo pesmi se je na zahtevo občinstva ponavljalo. Dirigentu je bil poklonjen venec s trobojnic v znak globoke simpatije. L. M. Š.

Snežulčica in škrtatje. Dramsko gledališče si je dalo nalog menda na migljaj naše vlade, da vzprizarija in spopolnuje mladostne igre. Ker šolska vodstva nasprotujejo obisku kinematografskih predstav, je treba dati mladini drugod razvedrila in kje se nudi deci bolj učebo njihovi fantaziji, hrepenenju in znatljivosti nego v gledališču in v bajčnih igrah. Vprizoritev sicer že stare Snežulčice in škrtatov v nedeljo popoldne je privabila mladega sveta v gledališče, da se je vse trlo in nebroj dece in odraslih je moralo oditi, ker niso našli prostora. Veselje je bilo gledati, kako je naš nadebudni svet drhtajoče sledil prizoru za prizorom; občudoval slikovite scene škrtatov in navdušeno ploskal mladostnemu plesu in mali Metki Franketovi, katera z veliko sigurnostjo nastopa in z lahkoto premaga težke pasaje. Menda je za premiero Snežulčice nedostajalo glazbe in se je na hitro roko vprizorila z precejšnjimi nedostatkami, ter šele pri nedeljski predstavi je režija izpopolnila vse vrzeli premiere; glade igre, baleta in glazbenih točk. Same v kazaskem plesu so še nedostatkami z kostumi. Škrtatje so ga lomili da je bilo veselje in Snežulčica se je poglabljala v svojo igro od prizora do prizora; zato ji je bil vsačen krasen

šopek od mladih obiskovalcev gledališča in prav tako prvemu škrtatu Boju. Kraljica pa je nastopala z vso grandezno svoje lepote. Balet, gđ. Svobodova prva balerina, Špirkova in Hladkova plesale so valček par excellence. Naraščaj v kazaskem plesu pa nam budi nado, da dobimo lasten baletni zbor. Vprizoritev je bila točna in slikovita. V četrtek popoldne se baje ponovi Snežulčica za mladino.

Nova učna knjiga. V tisku je »Splošno knjigovodstvo«, učna knjiga za trgovske šole in privatnike, ki jo je spisal Franjo Sič.

A. Kassowitz - Cvilič: Vatroslav Lisinski u kotu Ilira. O stotoletnici njegova rođenja izdala i nagradila iz zaklade grofa Ivana N. Draškovića »Matica Hrvatska«. Životno prvo našega kompozitora iznijela je autorica, pranečakinja njegova, u vezi sa životom naših ilirskih preporoditelja, sa živovanjem našega staroga Zagreba u prvoj polovici prošloga stoljeća, sa mnoštvom zanimljivih uspomena i intimnih detalja. Zgode su historijske, ali ispri-povijedane živim pripovijedačkim načinom. Prava »istina i priča«. Ilustracije (u tekstu i dvadeset u prilo-zima) odabrao je i priredio dr. Br. Senoa. Knjizi je članska cijena 16 K knjižarska cijena 18 K. Dobiva se u Matici i u svakoj boljoj knjižari.

Gospodarstvo.

— Prodaja novih kadi. Šumarski odsek zemaljske vlade v Sarajevu ponuja 96 komadov popolnoma novih kadi iz mehkega lesa, pripravljenih za namakanje sadja za žganje-kuho v nakup. Kadi merijo skupaj 3420 hl. Reflektanti naj pošljejo ponudbe na gornji naslov.

— Ustanovitev švicarskega kooperativnega društva za izmenjavo blaga. Da se olajšajo trgovski odnošaji med Švico in inozemstvom se je ustanovilo v Bernu švicarsko kooperativno društvo za izmenjavo blaga »Société cooperative suisse par l'échange de marchandises«. Gre v glavnem za namen gojiti izvoz švicarskih izdelkov proti uvozu predmetov, ki jih Švica rabi. Dopis, vsebujoč informacije o tem društvu je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

Izpred poročne sodišča.

Tragedija v Trzinu. (Posilstvo in umor nedolžne deklice.) V torek se je vršila pred ljubljansko poroto razprava proti 42letnemu, v Oberla pri Dunaju, roj. v Schel-ring, Gor. Stajersko pristojnemu, oženjenemu ključavničarju Leop. Seydlu. Razprava je trajala ves dan. Zasi-laninih je bilo 23 prič. Mestoma so se nudili zelo dramatični prizori. — Leopold Seydl je obtožen hudodelstva posilstva in umora, ker je dne 11. julija 1919 v gozdu pri Trzinu posilil in potem s trakom za čevlje zadavil 11letno deklico Milado Brejlovo. — Iz vsake detail navajajoče, težke obtožnice omenjamo, da se je obtoženec dne 11. julija ves dan klatil po Trzinu in gostilnah, da je ponujal sladkor na prodaj in da je več nedolžnih deklic nagovarjal s posebnim namenom. Popol-dne je ponudil sladkor Ani Brejlovi, ženi tov. delovodje. Žena je bila zado-voljna in je rekla, da mora še preje vprašati svojo moža, ki ga je šla kli-cat v Kozinovo tovarno. Tudi mož Jan Brejla je bil zadovoljen in dovolil, da je oddala njegova 11letna hčerka Milada z obtožencem po sladkor. Obtoženec je odšel z deklico proti Bistrici in po-zneje krenil v gozd. Tu je potem izvršil nečloveško dejanje, deklico posilil in zadavil na ta način, da jo je zadr-gnil s trakom za čevlje. Po storjenem zločinu se je Seydl klatil po okoliš. gostilnah, kjer je ponudil deklici odvzeti zlati uhan, dokler ga niso drugi dan, dne 12. julija orožniki aretirali na Pivki.

Obtoženec priznava umor, zanika pa odločno in vztrajno vsako posilstvo. Obtoženecva preteklost je temna, kot ključavničar se je oženil pred vojno na Pruskem, med vojno je prišel v epi-demično bolnišnico v Ljubljano, kjer se je seznanil z neko vdovo Dolenc, katero je dne 3. decembra 1918 tudi poročil, akoprav njegova prva žena še živi. O načinu umora pravi obtoženec, da je peljal deklico proti gozdu. Potoma mu je dejala, da nima denarja, da bi mu sladkor plačala. Nato on: »Ker nimaš denarja, da bi sladkor plačala, pa mi dai uhan!« Deklica mu je odv-nila: »Raybar, baraba!« To ga je zje-zilo, je njo prijel za krk in ji trak za-drnil. Predsednik: »Ali ste še kaj drugega storili?« — Obtoženec glasno: »Pri moji vesti nič! Naj mi je bog priča, nisem dekletu ničesar storil!« — Po-tem je žrtev vlek v gozd. Vzel ji je uhan. — Zasiłani izvedenci: dr. Vučina, dr. Havina, vseučiliška docenta dr. Plečnik in dr. A. Šerko izpovedo, da so nastale poškodbe na spolovilih in na vratu neposredno pred smrtjo, ker poškodbe nosijo znake krvnih podplut, kar je izključeno, če bi poškodbe na-stale po smrti, ker srce ne odvaj več krvi. Med zasiłanim izvedencem je prišlo do dramatičnega izbruha, ko je obtoženec krčevito in kričevo zatrijeval pri Bogu in svoji vesti svojo nedol-žnost glede posilstva.

Nato je bilo zasiłanih 23 prič, ki so izpovedovale vse potankosti Seydl-ovih dejanj in potov tekom dneva 11. ju-lija. Povsod je govoril o sladkorju. Glavni prič: Ana in Jan Brejla, star-ši umorne deklice, izpovedata obširno o vseh najmanjših okolnostih, kako jih je obtoženec zmamil in premotil. Oče Jan Brejla s trpkim, pritenim glasom opisuje vse težke trenutke, ko so za-man iskali umorjeno hčerko. Do dra-matičnega prizora je prišlo med prič o obtožencem. Priča: »Te boli srce!« Obtoženec se izgovarja, priča mu plju-ne v obraz, obtoženec cinično: »To je nečisto od Vas!« — Priča s povzdignjenim glasom: »Odškodnine ne zahtevam, ker mi hčerke ne more vrniti! Hočem in prosim, da dobi smrt tako, ka-kršno je pretrpela moja hčerka!« — Ob 13. je predsednik razpravo prekinil, ob 16. se je zopet nadaljevala.

Po zasiłanih prič sta podala vse-učiliška docenta dr. A. Šerko in dr. Plečnik izvedeniško mnenje glede duševnega stanja obtoženčevega in nje-gove odgovornosti. Dr. A. Šerko je v stvarnih izjavah poudaril, da je ob-toženec, ki je storil ta bestialni čin, ro-jen hudodelec, duševno de-generiran, etično manj vreden človek, da je storil svo-je dejanje v popolni razsod-nosti, da je torej odgovor-nen za svoje dejanje. Slično mnenje je podal dr. Plečnik. — Po zaključanju dokaznega postopanja je stavil predsednik na porotnike dve glavni vprašanji: 1. glede hudodelstva posiljenja in 2. glede hudodelstva umora. — Po kratkih pleydiorjih državnega pravdnika in zagovornika in reasumeju predsednika, so porotniki odgovorili na obe stavljeni vprašanji enoglasno z »da«. — Predsednik nato prečita ob-tožencu obsojbo: »da je kriv hudodel-stva posilne nečistosti po § 127 in hu-dodelstva prostega umora po § 134, odst. 4, ter se obsodi na smrt na veša-lih.« Obsojenec je mirno poslušal ob-sodbo ter zahteval, da se prijavi pri-tožba.

Predsednik poroti: podpredsednik dež. sodišča Regally, votanta: dv. svet. Andošek, dež. sod. svet. Le-vičnik; državni pravdnik dr. I. Mo-dić; zagovornik dr. Jerič.

Raznoterosti.

• O drami in Meyerlingu je v zad-njem času mnogo razpravljalo nemško časopisje, najbrže vsled tega, ker je bi-lo v raznih kinematografih videti fil-me, ki so predstavljali meyerlingško tragedijo. Mnogo izmed teh listov na-glaša, da ne odgovarja resnici verzija, kakor da bi bil Rudolf izvršil samo-mor in ustrelil istočasno tudi baroneso Večero. To stališče zastopa tudi major P. K. ki v pismu na »Marburger Zei-tung« slika dogodek, ki se je leta 1889 doigral v Mayerlingu v popolnoma dru-gačni luči. Major P. K. pravi, da je iz docela avtetičnega vira informiran, in sicer nekaj ur po tragičnem dogodku samem, da se je tragedija vršila takole: »Sin turškega veletržca B., ki je spad-al k najmočnejši prijateljskemu krogu princa Rudolfa, je bil zaljubljen v ba-roneso Večero. Zato je skušal razbiti njeno razmerje s prestolonaslednikom. V to svrhu je porabil to-le: Rudolf je ne glede na svoje intimne zveze z ba-roneso pričel ljubikovati z mlado že-no meyerlingškega gozdarja. Da bi goz-darja odstranil, je priredil velik lov, na katerega je povabil ves svoj prija-teljski krog in seveda tudi logarja sa-mega. Gozdarju je bilo zaukazano, naj oddide v revir, ki je bil zelo odda-ljen od meyerlingškega gradu, in ukre-ne vse potrebno, da se bo lov mogel vršiti v največjem obsegu. Rudolf je se-veda ostal v bližini gradu in se je na-potil k gozdarjevi ženi, čim je njen mož odnesel pete. Zato za ljubavno afero je iz-vedel tudi B. ter o tem takoj obvestil baroneso, ki je takisto stanovala v Ma-yerlingu. S tem je mislil Večero odv-rniti od Rudolfa ter jo pridobiti za se. Dosegel je ravno nasprotno. Barones, ki se je nadejala, da bo postala sopro-ga prestolonaslednika, je v svoji ljubosumnosti takoj hitela za gozdarjem, mu zampala tainost. Mož se je nenado-ma vrnil v Mayerling. Našel je vrata svojega stanovanja zaklenjena. Na nje-govo trkanje se je pojavil Rudolf na vratih, držeč v rokah jahalni bič. Goz-dar je tresoč se od jeze nahnulil prin-ca, ki je takoj navall na logarja kri-čoč: »Prokleti pes, kako si upaš nava-liti na svojega gospodarja!« ter jed udri-hati z bičem po gozdarjevi glavi. Goz-dar je zgrabil za svojo dvocevko ter jo iz najbližje bližine nameril na Ru-dolfa. Puška je počila in svinčenka je zadela princa v sence, ter mu razdro-bila desno stran čepinje. Z drugo kroglo je logar izvršil samomor. Barones, ki je prihitela, je takisto pograbila revol-ver in se usmrtila. Pokopali so jo na pokopališču pri Sv. Križu. Rodbino B. so nato izgnali iz Avstrije. Vse sved-oke te tragedije so svečano zapri-segli, da bodo kot grob molčali, njih molčečnost pa so si odkupili s tem, da so jim zagotovili visoke dosmrtno ren-te.« Tako piše major P. K. In resnica? Kdo se zmeni za resnico, ki je po na-vadi zelo prozaična. Veliko lepša je vča-sih laž, katero ljudje kaj radi verjamejo že za to, ker je čisto polna kune ro-mantike.

Društvene vesti in prireditve.

Cercle francais. S poukom franco-skega jezika se prične tekom meseca oktobra v kurzijah, in sicer vsakokrat ob 6. zvečer. Da pa se more določiti šte-vilo vzporednic in visokosti članarine, ki pa vsekako ne bo presegala 10 K mesečno, je odboru treba najprej ve-deti število članov in članic. Prosi se torej, da vsakdo, ki se želi udeleževati pouka, bodisi da ga je že lansko leto obiskoval, ali da namerava nanovo vstopiti, čim prej pismeno ali ustmeno javi svoje ime, stanovanje, eventualno značaj ter kateri kurz da želi posečati, društvenemu predsedniku dr. V. Ko-runu, prof. na I. gimnaziji v Ljubljani. Članom je tudi knjižnica na razpolago.

Prsotovoljno gasilno društvo v Bizoviku priredi v nedeljo, dne 28. sep-tembra vrtno veselico in gostilniških prostorih gosp. Fr. Erbežnika p. d. pri Krzinu. Začetek ob 3. popoldne. Na pomoč!

Iz Begunj. (Gorenjsko.) Redki so do-pisi od tu, a naj vam danes sporočim, da nas je tukajšnje gasilno društvo v tem poletju razveselilo s tremi gledal-škimi predstavami, kar je za naš kraj res veljiko. Še bolj pa smo bili iznena-den pri igrah samih. Če prav so sami domači diletantje igrali, vendar so vse igre izborno izpadle. Glavne, kakor manjše vloge, so bile vse v spretnih ro-kah, in ne vemo, koga bi bolje pohva-lili. Tujci, katerih je bilo letos že zopet precej tu, so se izrazili kaj laskavo in dejali posebno o nekaterih igralcih dalj-ših vlog, da bi delali čast tudi večim odrom. Torej igralcem vsa čast, le tako naprej! Tudi dekoracije so bile kaj pri-kupljive. Vemo, da ima g. režiser mno-go posla, za to mu gre iskrena zahvala.

Zahvala. Veselico 6. in 7. t. m. v prid CMD. smemo smatrati za uspešo na vse strani. Čisti denarni dohodek znaša 2747 K 54 h. Složno sodelovanje in živo zanimanje za našo velevažno šolsko družbo je pobudilo moči našega mesta in uspeh je tak, da se ga vese-limo. Podpisani odbor kot prireditelj iz-polnjuje prijetno dolžnost, ko se iskreno zahvaljuje za dobrovoljno sodelovanje krajevni ženski podružnici CMD, gle-dališkimi igralcem, salonskemu orkestru in obrtnemu društvu, nadalje poštvo-valnim igralcem v blagu in denariju in naposled zavednemu narodnemu občin-stvu, ki je prireditve počastilo z ude-ležbo in obilnem številu. Ponovna ti-sočera zahvala vsem, ki so pripomogli k uspehu vsak po svoje! — Odbor mo-ške podružnice CMD. v Novem mestu.

Najnovejša poročila.

AMERIKA GLEDE REKE NE ODNEHA NITI ZA LAS!

LDU Pariz, 23. septembra. (ČTU) Ameriška delegacija na mirovni konfe-renciji izjavlja, da predsednik Wilson iz-ključuje vsakršen nov kompromis v re-škem vprašanju, razen ako se reško pristanišče podredi zvezi narodov. Tudi Anglija in Francija najbrže ne bo-sta odnehali niti za las, ako se ne za-jamči mednarodni značaj reške luke. Ameriška mirovna delegacija se boji, da bo Jugoslavija nastopila z orožjem, ako bi D' Annunzio izvršil svojo grož-njo, da požene v zrak reško pristani-šče. Na ta način bi nastal položaj, iz katerega bi se utegnili razviti nova balkanska vojna. Končno izjavlja ame-riška delegacija, da D' Annunzijevo puč nikakor ne more vplivati na končove-ljavno rešitev reškega vprašanja.

SPORAZUM GLEDE ST. GERMAIN-SKE POGODBE?

LDU Curih, 23. septembra. (ČTU) Člani romunske mirovne delegacije v Parizu so izjavili poročevalcu lista »Petit Parisien«, da se bo v najkrajšem času dosegel za obe strani zadovoljiv sporazum glede podpisa st. germain-ske mirovne pogodbe.

Darila.

Upravištvu našega lista je poslal: Za Ciri - Metodovo družbo Marcel Lazar iz Trsta zbirko iz Rocolia 150 K. Srčna hvala!

Poizvedbe.

Bližu artilerijske vojašnice na Dunajski cesti se je izgubil rujav moški klobuk, dne 23. t. m. ob pol 4. po-poldne. Pošteni najditelj naj se javi v upravištvu »Slov. Naroda«. Dobi dobro nagrado.

Izgubil se je dne 12. septembra 12-letni deček Josip Kečler. Nosi sivo suknjo, črne hlače, črn klobuk, bosonog. Morebitne podatke o navedencu naj se blagovole sporočiti pri graščini Langertal pri Mariboru.

Vremensko poročilo.

Vilna nad morjem 309-2		Srednji značilni tlak 736 mm			
Opisni.	Čas opazovanja.	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23.	2. pop.	736.0	14.2	brezvet.	pol. oblak
9. zv.	737.3	10.0			jasno
24.	7. zj.	737.5	10.9	sl. svv.	več. oblak

Padavina v 24 urah 0.0 mm
— Srednja večerajša temperatura 9.5°, norma 13.8°
— Vremenska napoved za jutri: Južno tople vetrovno vreme.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnik in tisk »Narodne tiskarne«.

Med. (najfinjši) zamenjam za sladkor. Ponudbe: Miklošičeva ul. 8/II levo. 9462

Stara železa lito in kovano kupuje Fr. Stupica, v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1. 9388

Begunec, trgovsko naobrazen, vojaščin, prost, išče mesta v kakšni pisarni. Ponudbe pod „Begunec/9487“ na upravnistvo tega lista. 9487

Soba mesečna za dva gospoda se išče za takoj pri boljši ljubljanski rodbini. Eventuelno brez pohištva in drugo. Cenjena obvestila na trdiko „Schwab & Bizjak, tu. 9485

Strelna vrstica (Zündschnur) pisalni stroj, lepi ribniški škafi, in jaboljka se prodajo. Ponudbe pod „Strelna vrstica“ na Anončno Ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 9454

3000 K nagrade dobi, kdor mi prebrši primeren prostor, kjer bi izvrševal sedlarsko obrt za vozove in avtomobile. Poizve se v upr. Slov. Naroda. 9432

Kupčiska poslovalnica „MERKATOR“ sprejema od trgovcev in obrtnikov blago vsake vrste v komisijsko prodajo. Pisarna Ljubljana, Jurčičev trg 3. 9361

Restavracija iščem v najem. Imam svoj inventar brez stolov in miz. Prezvel bi jo najraje v Celju, Mariboru ali Ljubljani. Prevzetje po dogovoru. Ponudbe pod „Restavracija 9466“ na uprav. Slovenskega Naroda. 9466

Stanovanje meblirano ali prazno v centru mesta obstoječe iz 3 sob, kopalne, kuhinje s pritlikinami zamenjam s praznim stanovanjem z vrhom ozir. dvoriščem tudi v predmestju. Ponudbe na upravo lista pod „I. C. 9445“. 9445

Angleški tečaj se prične s 1. oktobrom na teden po poldruhu uro. V I. odd. za začetnike je sprejem in dogovor v petek, 25. t. m. ob 5. pop. na moškem učiteljsku, I. nadstr. Resljeva cesta. Za II. odd. višja stopnja, samo pismena prijava. Mesečnina 20 K; varščina. I. Mulaček, Hradskega vas št. 64. 9496

Proda se otroški voziček. Martinova cesta št. 8. M. Brenc. 9461

Hlev, neokužen, za konja iščem, po možnosti v sredini mesta. Ponudbe pod „Hlev 9463“ na upr. Slov. Nar. 9463

Travnik ležer pri Weinbergerjevi hiši v Zagorju ob Savi se prodaja. Kupec naj se obrne pismeno na gosp. J. Modica v Novi-vasi pri Raku. 9401

Dva prejemalca za les, ki sta v tej zbirani, se sprejmeta pri „SAVI“, lesni trg. in industr. družbi v Ljubljani. 9372

Kupi se en električni motor, z najmanj 30 konjskih sil in en polni jarem (Vollgatter) od 50 — 55 cen. premera pač mora biti vse v dobrem stanju. Ponudbe: Vili Ana Bled II. 9457

Učiteljica za ljudske šole prevzema samostojno privatni pouk s slovenskim in nemškim učnim jezikom in daje tudi instrukcije. Naslov se izve v upravnistvo tega lista. 9391

Učenec iz dobre in poštene hiše, kateri ima potrebne šole in veselo do trgovine, se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri trgovini J. Modic v Novivasi pri Raku pod dobrimi pogoji. 9400

Prodajo se v Kranju tri stavbene parceli pa vse skupaj, poleg glavne ceste. Da o se tudi v najem. Več se izve v trgovini z dežniki M. Pečnik, Kranj. 9499

LOKAL za trgovino vsake vrste v lepem trgu na Dolenskem, na zelo prometnem kraju, 10 minut od kolodvorja, se takoj odda v najem. Ponudbe pod „Lokal 9404 na uprav. Slov. Naroda.“ 9404

Resna ženitna ponudba. Boljši uradnik ki ima namen opustiti državno službo, želi znanja z inteligentno, dobro srčno, 28—32 let staro gospodično ali vdovo z lastnim malim posestvom in z nekoliko v svrhu izvrševanje svojega poklica potrebnega kapitala. Ponudbe pod „Neodvisnost“ 9504 na upravnistvo „Slov. Naroda“. 9504

Dijaka, starejšega, vzamen na stanovanje, vanje in hrano. Naslov v upravnistvu „Slov. Naroda“. 9510

Proda se majhna gostilna in opravilo na Stajerskem v lepem kraju. Kje, pove uprav. Slovenskega Naroda. 9468

Proda se štirje normalni poštni vozovi in dvojne normalnih poštnih sani. Franjo Guštin, poštar v Metliki, Belokrajsko. 9459

Karbid in karbidne svetiljke razpoka vsako množino trdka MARTIN SUMER, Konjice. 9465

Pisalni stroj novejšega sistema, dobro ohranjen se po ugodni ceni takoj prodaja. Pojasilna v Anončni ekspediciji Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 9467

Resna gospodična, s trgovskim tečajem, želi priti v trgovino. Veselje ima tudi do otrok. Ponudbe s pogoji na upr. Slov. Naroda pod „Resna 9470“. 9470

Hotel, kavarno in restavracijo, večje, jetje vzame v zakup ali kupirprovrstni strokovnjak. Ponudbe na ravnateljstvo Stubiških toplic, Hrvatsko. 9507

Prodajam voz (parizar), še nov, iz jedr. senovega lesa, rjav pripravljen za par, delo prve kakovosti, šine široke 55 mm. Cena K 2500. Fr. Jakč, Hrastovo pri Vel. Laščah. 9475

Kontrabas kupi takoj Ljublj. garniz. godba. — Ponudbe na: kapet. dr. Čerina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14/I. (Novi Svet). 9476

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kolodvorom, Ljubljana. 2048

Kontoristinja, spretna stenografinja, slovenščini in nemščini ter strojepiska, se sprejme v trajno službo za takojšen nastop. Ponudbe z navedbo plače pod Ljubljana, poštni predat 123. 9409

40 lesnih delavcev se rabi takoj za lesa. Stanovanje v gozdni baraki. Žive se dostavi iz rudniškega konsuma po cenah, kakor drugim rudniškim delavcem. Reflektanti naj se zgledajo pri ravnateljstvu Trboveljske premogokopne družbe v Zagorju ob Savi. 9331

Kupujte čevljarke, krojaške in potrebščine za šivilje na veliko in na malo. Jos. Pelelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip. 9400

Sprejme se šivilja, katere se mora navaditi na usnje šivati, 2 ključavničarja, poleg tega se sprejmejo vajenci za ortopedične predmete takoli. — Ortopedični zavod Brezovnik & Pušenjak, nasproti Obrtne šole v Ljubljani. 9500

Hišnik se sprejme. Vpraša se v Narodnem domu pri restavraciji. 9491

Lasne mrežice in kremu za zobe kašnet priporoča Stefan Strmol, Ljubljana, pod Trnovo. št. 1. 9355

Sube gobe (Herrnpilze) in fin namizni krompir (Kipfler) je oddati. Ponudbe sprejema J. Božič, pošta Grabštanj, Koroško. 9425

Osební avto ter več garnitur fine pnevmatike za avto so prodaj. O. Žužek, Ljubljana, Sodna ul. 11. 9448

Raznašalka oz. raznašalec za Uradni krompir (Kipfler) je oddati. Vlade se sprejme takoli. Ponudbe na trdiko Ig. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15. 9498

Trgovina z deželnimi pridelki, špecerijo in delicatessami v večjem obsegu se takoli odda v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 9458

Iščem treznega in zanesljivega hlapca za konje z dobro plačo in hrano. Biti mora vajen tudi vožnje iz gozda. Franc Ravnikar, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Lihartova ulica 25. 9492

Jeftino prodam sa svim kompletne tri spalne sobe po dve postelje in jedilno sobo tudi sa enom posteljo, kakor tudi perzijsko preprogo, eno banjo, več vinskih in pivskih sodčkov in druge stvari. A. Tyrja, Bled 46. 9381

Koncipijenta po možnosti s substitucijsko pravico sprejme odvetnik dr. Jos. A. Tomšič v Ljubljani. 9209

Koncipijenta sprejme dr. Franjo Rosina, odvetnik v Mariboru. 9421

Knjigovodja sprejme se takoli pod ugodnimi pogoji samostojen. 9409

Učiteljica glasbe podučuje klavir po najboljši in praktični metodi. Poizve se v Slovenski ulici 4, I. nadstr. desno. Od 4.—5. popoldan. 9497

Oddati je lega garnitura za jedilno sobo miza, kredenca, 6 stolov, velika dvojevratna belo lakirana omara in zelo dobro ohranjen glasovir (Mignon). Poizve se pri gospej Artman, Sv. Jur ob juž. žel. 9517

Licitacija V sredo, 1. oktobra t. l. ob 9. dop. se vrši v »Spediciji Balkan« dražba 40.000—50.000 kg premoga. Kupovalci se vabijo. Plača se na licu mesta. Uprava stalnog prof. slagališta dravske div. oblasti. 9497

Javna dražba! V nedeljo, dne 28. t. m. pop. ob 3. prodal se bode v Črni vasi na javni dražbi velik travnik, ki leži tik Drolestovih travnikov. 9483

Ugoden nakup! Večja množina blaga! za moške in ženske obleke se prodaja na debelo in drobno. Ogleda in prodaja se pri agentur J. ŽEŽEK v Stritarjevi ulici št. 7./III. od 10.—12. od 2.—4. 9482

Veško množino dukovih, hrastovih in jelševih

drv za kurjavo sveže sekanih in tudi suhih kupi cele vagonne in prosi ponudbe za 100 kg franko oddajne postaje takoli Rudolf Dergan, trgovec, Laški trg. 9426

Krompir pšenico, rž, oves, fižol i. t. d. prodaja na debelo po ugodnih cenah. Frano Majarič, Kranj trgovina s deželni pridelki. 9311

Klobuk, siv, velour, št. 57, skoraj nov, se prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 9602

Proda se foto-aparat z vsemi pritlikinami: lica 6x12, leča Zeiss-Tessar 1:4.5. A. Mikš, Ljubljana, Celovška c. 70/II. 9490

Proda se dobro ohranjen črn suknič, 1 zimski hlače, zimski suknič. Vpraša se vsak dan popoldne. Naslov v upr. Slov. Naroda. 9495

Kositerne posode od ameriškega pe-troleja kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 9515

LUBJE (za čreslo) smrekovo, lepo, suho, letošnje, več vagonov, je naprodaj. Ponudbe na J. Jerne v Kranjski gori (Dorenjsko). 9457

Išče se gospodična, večša samostojna, nega šivanja, ki ima veselje do otrok in drugih domačih opravil. Služba stalna. Vsa okstva v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo Slovenskega Naroda pod „Stalna služba“/9488. 9488

Stanovanje v Novem mestu, v lastni moderni hiši, obstoječe iz 2 — 3 sob, kuhinje in pritlikine se zamenja za istotako ali pa manjše stanovanje v Ljubljani ali okolici. Cenjene pismene ponudbe pod „Stanovanje 590/9440“ na uprav. Slov. Naroda. 9440

Sveža jajca kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina Ed. Supanž, Pristava, Slov. Stajersko. 9274

Klavir se prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 9501

Kupi se vsaka množina bukovich in hrastovih drv bukovich ogija in tesan les. Množina in cene naj se v ponudbah označijo. 8880

Malenšek M., Maribor. Napravite ponudbe za več vagonov namiznih

jabolk kakor tudi jabolka za mošt in drugega sadja. Dalje kupujem suhe gobe in razne druge deželne pridelke. Ponudbe pošljite na Jos. Rohman, Ptuj. 9257

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica Alojzij Fuchs Selenburgova ul. 6. Kupi — zlato in srebro slih cenah, priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov i. t. d. vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. 7928

Kupim več vagonov raznega sortiranega SADJA

Svarilo. Nekateri gg. dimnikarji rujejo pri raznih strankah proti meni, češ da nimam koncesije. Ker pa sem oblastveno opravičen izvrševati svojo obrt, javljam, da bodem proti vsakemu takemu sodnijsko nastopal.

Luka Setina, dimnikarski mojster, Velka Colnarska ulica 17. 9493

!!! Komati za konje !!! Prevzel sem od vojne uprave čez 3000 komadov konjskih komatov, blazin iz konjske žime v vseh veličinah. Cenj. interesentom so na razpolago po tako nizkih cenah, da si jih vsak pojedenc. lahko nabavi za malo vsoto. Prodaji na drobno in debelo! Dokler ne pojde zaloga. V. Dolenc, Zagreb, Prilaz. Ga D. 25. Telef. 17—03.

KNJIGOVODKINJA popolnoma samostojna, bilance zmožna moč, z večletno prakso, slovenščine in nemščine večša v govoru in pisavi, dobra stenografinja in strojepiska se proti dobri plači sprejme za takoli ali poznejši čas. Ponudbe v slov. in nemškem jeziku s prepisi spričeval na Jerasch & Gerhold Maribor ob Dravi Stolal trg 2. 9265

Slavnemu občinstvu naznanjava da sva prevzela gostilno

Narodni dom v Celju. Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo ter se priporočava za mno gobrojen obisk. Ivan in Ana Černe z Goristkega

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

7928

Dva krojaška pomočnika za boljše delo sprejme takoli Ciril Iglit, Vrhnika 38. 9448

Knjigovodkinjo, večšo ameriškega knjigovodstva, sprejme takoli trdka J. Bonac sin v Ljubljani. 9309

Sprejme se knjigovodkinja za manjši faktorno veletrgovino. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo tega lista pod „boljša moč/9414“. 9414

Dijak išče stanovanje s hrano v mestu ali okolici. Ponudbe pod „Dijak“ 9489 na upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 9489

Boj grizi! Pristen, domač borovničar je najboljši sredstvo proti grizli. Dobi se pri veletrgarni sadja Robert Dohl, Celje. Oddaja samo trgovcem v sodčih od 30 l dalje. 9477

Spalne in jedilne sobe kuhinjske, umivalnice, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica. Ljubljana, Kolizej Vabimo na ogled. 9377

Odstopam in prodam zaradi bolezni restavracijo in mesnico ali vzajem tudi človeka, kateri bi prevzel vse na svojo odgovornost. Vzame se tudi vdova brez otrok ki se razume voditi ta posel. Gotovine za prevzetje je potrebno od 80—100.000 kron. Vprašanja na restavraciji Srb. Moravice. 9420

Gospodarski pristav (adjunkt) 23 let star, absolvent kmetijske strokovne šole v Gradcu, s 4 letno prakso na večjih veleposrestitvi v žitni in travniški stroki, išče službe, kateri bi mogel takoli nastopiti; zmožen je slovenščine, hrvaščine in nemščine, gospodarskega knjigovodstva in dopisovanja. Ponudbe na upravnistvo tega lista pod „Ekonom/1896/9471“. 9471

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, nastavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. Informiran je tudi v vseh državnih konfencijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten/9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! Dva 32 in 33-letna visoke postave se želita spoznati z dvema inteligentnima gospicama ali mladima vdovama brez otrok ne nad 35 let starima, v svrhu ženitve. One s kakšnim gospodarskim posestvom imajo prednost. Tajnost častna zaveza. Le resne ponudbe s sliko prošiva na upravnistvo Slovenskega Naroda pod „Mojster-Strokovnjak 9480“. 9480

Ženitna ponudba! Krepak mladenič, in dobro izvežban obrtnik lesne stroke z 20.000 K premoženja se želi seznaniti v svrhu skrajšnje ženitve gospodično ali mlajšo vdovo, ki bi imela primerno posestvo z gostilno in prometnem kraju. Prednost imajo reflektantje s posestvom, kjer je že vplejana žaga, ali mlin, kjer bi si zamogel svojo obrt s pomočjo vodne sile plodonosno razširiti. Tajnost zjamčena. Cenjene ponudbe če mogoče s sliko pod „Lepa jesen“ 20. do 1. oktobra poštno ležeče Kriško, Dolensko. Na anonimno se ne ozira. 8379

Prodajam posestvo na Kranjskem ob glavni cesti, ¼ ure od kolodvorja, obstoječe iz 20 oravov rodovitnega zemljišča v enem komadu okoli hiše. Pismene ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „ustmeno več/9474“. 9474

PRODA SE: zlata verižica z medaljonom K 400 in zlat prstan z briljantom za damo K 350, fotogr. aparat 13x18 K 500, futral za binokel Zeiss ali Götz K 100, toaletna mizica z marmornato ploščo in ogledalom in umivalna miza. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9503

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. Josip Kosi, Krizevci pri Ljutomeru.

Suhe = gobe, kumno laneno seme in vse druge deželne pridelke kupuje Sever & Komp., Ljubljana Wolfova ul. 12.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ignacij Borštnik profesor I. jugoslovanskega konzervatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slov. gledališča v Ljubljani itd. itd.

Ignacij Borštnik danes opoldne mirno preminul. V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Stanje vlog je značalo koncem meseca junija 1918 K 280.000.000.—.

Glavnica K 100.000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.

„Srna“ znamka jamči nedosežno kakovost mila.

IGNAC FOCK, tovarna mila in sode KRANJ.

Prva jugoslovanska prometna pisarna,

Dalmatinova ulica št. 3. I. nadstr.

prevzame izvrševanje vseh vrst reklamacij, revizijo tovarnih listov daje informacije v vseh strokah železniškega prometa. Gospodarski promet. 9304

Ant. MiterergerStavbeni in pohištveni pleskar in ličar.
Spodnja Slika, Knezova ulica št. 121

Vsa dela izvršujem le s pravim, predvojnim blagom. Cene zmerne

Drvamehka in trda vsako množino pripelje na dom družba „Impex“
Mahrova hiša, Kerkov trg št. 10, I. nadstropje. 9188**Naznanilo!**

Naznanjam p. n. občinstvu, da sem zopet pričel vožnjo z avtomobilom po mestu in izven mesta. Avto je na razpolago pred pošto ter se sprejemajo tamkaj tudi naročila za zunaj. Cene voženj so časi primerne. Se priporočam p. n. občinstvu ter bi z odličnim spoštovanjem 9209

Pavel Stele.

„Danica“ sredstvo za impregniranje

Vrlo dobro sredstvo s kojim more vsakdo sebi sam impregnirati ovrtnike, manšete itd. Istim se sredstvom namaže dotični komad čim več tem bolje in potem posuši. Nesnaga se more vrlo lahko z vlažno cunjico izprati. Jedna steklenica sredstva zadostuje za več mesecev ter se prihrani novce in perilo od pranja, s čimer se kvari. Jedna steklenica stane K 10.— Izdeluje in prodaja: „Danica“ podružnica M. Teichner, Vinkovci. 9002

Preprodajalci dobijo velik popust in reklamo!

ZDRAVILNI VRELEC**Radenski-**

najboljše sredstvo za impregniranje perila! Vrlo dobro sredstvo s kojim more vsakdo sebi sam impregnirati ovrtnike, manšete itd. Istim se sredstvom namaže dotični komad čim več tem bolje in potem posuši. Nesnaga se more vrlo lahko z vlažno cunjico izprati. Jedna steklenica sredstva zadostuje za več mesecev ter se prihrani novce in perilo od pranja, s čimer se kvari. Jedna steklenica stane K 10.— Izdeluje in prodaja: „Danica“ podružnica M. Teichner, Vinkovci. 9002

GIZELA VRELECZDRAVILISČE, SLATINA RADENCI, SLOVENIJA.
JURJEV in KRALJEV VRELEC
zdravilna in namizna voda, posebno priljubljena za mešanje s kiselskimi vinom, sadjevcem in sadnim sokom. 9172

Dobavljam točno izveza prosto

300 ton kock za juho po 50 gr.

200 ton kock za juho, prva znamka, 300.000 škaltelj sardelne in anjovis-paste najbolje kakovosti in druga živila. Ponudbe na

R. Gründler, Linz a. Donau, Austria.

Brzjavke: Gründler, Linzdonau.

Iščemo trgov. zveze

z zmožno firmo za razpečevanje potrebin (papirnih zvitkov itd.) k našim kontrolnim blagajnicam „National“ v državi SHS. — Ponudbe na National Register - Kassen - Gesellschaft m. b. H. Dunaj (Wien), Mariahilferstrasse Nr. 57-59. 9473

Import — Export

Hirth & Co.,Dunaj (Wien) I. Trattnerhof 2
zamore vsled svojih dobrih zvez in organizacije za Nemško Avstrijo, Nemčijo in Češko razpečavati živila in deželne pridelke kot lan, volno, krzno in kože in objemnem dobaviteljski industrijske predmete vseh vrst, posebno vžigalice, steklo, porcelan, pohištvo in železnino po najnižji ceni in najboljših pogojih. 9001

Tapetnik in dekorater

M. ZorBleiweisova cesta poleg dež. vlade
se priporoča v napravo žimnic, vzmetnih žimnic, divanov, otmann, dekoracij, zastorov in tapetiranja sob, katera dela izvršuje priznano solidno in po nizkih cenah. 6835

Prosi blagohotnih naročil.

Prvo jugoslovansko stavbno podjetje za KURILNO TEHNIKO.

Zastopstvo: Munaska ulica št. 10, Ljubljana, se priporoča za projektovanje in izvršitev

OPEKAREN,

kroznik peči za opoko in apno, DIMNIKOV ZA TOVARNE. Njih poprava tudi brez prekinjenja obrata. Vzdavanje vseh vrst kotlov. 9456

Čar idealne lepote!

Lepa žena ima neopisno moč, nepremagljivo čarobno, to trdijo znanstveniki, pesniki.

Krema Zoraida! Najdovršenejšo sredstvo moderne kozmetike za dosego idealne, mikavne lepote. To divno polepšalo je sestavljeno po receptu božanstvene orijentalke Zoraida, zvezde turškega harema bivšega Abdul Hamida, iz čistega rastlinskega soka, meda, citronovega soka, s čimer prekaša vse umetne škodljive dosedanje proizvode. Velika doza bruto 1/2 kg K 30.—**Ifigenia pasta-milo.** Dosedaj nedosežno. Tega čudotvornega mila ne priporočam samo onim, ki rabijo kremo Zoraida, marveč vsem osebam, moškim in ženskam, ki imajo nežno občutljivo kožo. To milo dela naravnost čudeže, ker ne varuje samo nežne polti, marveč polepšava tudi naravnost čarobno obraz in odstranjuje v najkrajšem času lišaje in razpoke kože. Te divne paste ne bi smelo manjkati v nobeni hiši. Ko razmažete male količine na dlani, se močno peni s fino mlečno peno. Kraljice lepote, pa tudi ostale se veselo nad tem izumom, kajti z umivanjem s pasto Ifigenia mora tudi angeljska lepota zasvetiti v krepkejšem sijaju čarobe in razcveta. K 20.—**Rožni sok.** Razven Zoraida in paste se priporoča bledečim osebam. Rožni sok, popolnoma neškodljivo rdečilo za obraz in ustnice. Z uporabo Rožnega soka postane obraz nežno rožnat kakor plamen jutranje zore, a ustnice zarde jasno kakor škrlat. Cena večje steklenice K 6.—**Amerikanski Hair Petrol.** Čudotvorno sredstvo za rast las. Najčistejši proizvod, seveda kemično pripravljenega petrola. Izum dr. P. Williamsona iz Newyorka. Po točni uporabi dobe lasje takoj lep sijaj, svilno mehkočo, bujno rast. Ako želite preprečiti naglo izpadanje las, naročite pravočasno 1 steklenico petrola dr. Williamsona in tako rešite svoj ponos, svoje lase. (Cena steklenice 250 gr K 18.—).

Saj pesnik ne poje zastoj:

„Lasje moji so ko svila gosta,
Bolj ko popek so rdeča usta
In obraz ko rožica in mleko“.

Te štiri stvari so najnaravnejši izdelek za ohranitev trajne in dosego čarobne lepote.

Navodila in opisani izdelek pošilja

„URANUS“-PARFUMERIJA.

I. Kosmetička parfumerija, Ljubljana, Mestni trg 11.

Prvovrstna

vozna kolesa
plašče in cevipriporoča tvrdka
IGN. VOK

specialna trgovina živalnih strojev in koles. Ljubljana, Sodna ulica št. 7. 7334

„ADRIJA“Mirodilnica in zaloga
fotografskih aparatov ter potrebin.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Barvila za obleke „TEKLA“. Pralni praški. Čistila za slamnike „STROBIN“. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo toaletnega mila. „ROZNI PRAŠEK“ najboljšo sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobro sredstvo proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Koncesionirana zaloga strupov

Šolske potrebščine = priporoča =
NARODNA KNJIGARNA.**Čebelni vosek**zajemeno čist, kupimo v večjih množinah in prosimo ponudb,
Werner & Mertz, 9464
Dunaj (Wien) I./1. Drahtanschrift: Waxwerk Wien.**Razpis službe**

pomožnega uradnika pri Kmetijski posojilnici na Vrhniki. Od prosilca se zahteva lična pisava in znanje računstva. Prošnje z zahtevki naj se vlagajo pri Kmetijski posojilnici na Vrhniki. Nastop službe takoj.

Ravnateljstvo.

Robert Ivanuš

nadučitelj

Karolina Ivanuš roj. Presnik

poročena 22. septembra 1919

Kozje

Zdole

Dežni plašči

sveže blago, iz najfinejših švicarskih gume, dokler traja zaloga. Razpošilja se po povzetju. P. n. trgovci popust. Prva Kranjska razpošiljalnica

Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Sternovo

dekliško učilišče in vzgojalništvo

Dunaj (Wien) I., Werdetorgasse 12.

Prvovrstni dekliški penzionat, nadaljevalna šola, ljudska šola, licej s pravico javnosti. Spričevala z drž. veljavnostjo. Posebna nega. Glasbe in tujih jezikov. Pripravljanje na državni izpit iz glasbe. Reference prve vrste. Prospekti. Skrbjeno je za najboljšo prehrano in kurjavo.

Telefon interurban št. 23827.

Esence

za likerje, rum in žganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljše kakovosti in poceni

Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv
J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV./1.,
Friedrichsplatz 3/a. Ustanovljeno leta 1872

Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljenе ponudbe slede po naročilu. 8683

Točno dobavno v velikih partijah:

tovorni in osebni avti
motorni plugi, poljedelski stroji vseh vrst.**„EOS“ Ges. m. b. H.,**

Dunaj (Wien) XX., Treustr. 94. Telefon 43399, 47114.

Podružnica Ljubljana.

JADRANSKA BANKA

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 30.000.000.

Rezerve: okrog K 10.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižico

Vloge na tekoči in kiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Dubrovnik
Dunaj
Kotor
Metković
Eksportna Kranj.**BEKONTINA:** Menice, devize, vrednostne papirje itd.**BEKONTINA:** Čeke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta.**DAJE TRGOVSKO KREDITO** pod najugodnejšimi pogoji.**DAJE PREDUJME:** na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.**PREVZEMA:** Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.